

DWUTYGODNIK MIEJSKI

KRAKÓW.PL

Nr 14 (330), 13 września 2023

egzemplarz bezpłatny, ISSN 1898-9039

TEMAT NUMERU

Inwestujemy w komunikację

**Hipochondria lepsza niż
zaniedbanie**

Rozmowa z prof. Piotrem Chłostą

Rodzice mają głos!

Wybierz najlepszy Klub Rodziców
z dziećmi do lat trzech

CYKL — KONCERTÓW VARIETE — KLASYCZNIE

AKT I: „VINCERO”

W programie zabrzmiały najpiękniejsze arie i duety mistrzów gatunku m.in.: „W rytm walczyka serce śpiewa” i „Czardasz Silvy” E. Kalmana, „Przetańczyć całą noc” z musicalu „My Fair Lady” F. Loewe czy nawiązująca do tytułu koncertu aria „Nessun dorma” z opery „Turandot” G. Pucciniego.

28.09
g. 19:00

35/65 PLN

Występują:

Justyna Bujak - sopran

Michał Dziędzic - tenor

w towarzystwie

uznanych instrumentalistów.

Miasto w liczbach

4

Od tego dnia września można dojechać tramwajem na Górkę Narodową!

10

To już dziesiąta edycja budżetu obywatelskiego w Krakowie! Głosowanie potrwa od 22 września do 6 października.

45

Od tylu lat centrum Krakowa (wraz z Kopalnią Soli w Wieliczce) znajduje się na Liście światowego dziedzictwa UNESCO.

461

Tyle przedszkoli i punktów przedszkolnych (samorządowych i niesamorządowych) działa na terenie Krakowa.

Fot. Bogusław Świerkowski

Remonty i inwestycje

To dwa słowa, których pozytywne znaczenie zostało w ostatnich latach mocno wypaczone. Z definicji oznaczają one poprawę aktualnego stanu, przejście z czegoś gorszego do lepszego. Mamy stare mieszkanie, wystarczy remont i można się cieszyć nowym wystrojem i wyposażeniem. Chcemy mieć ładne otoczenie wokół domu, planujemy inwestycję w nowy ogród. Problemem może być co najwyżej finansowanie i krótkotrwałe utrudnienia (wyprowadzka z mieszkania, brak kuchni lub rozkopany ogród).

W skali mikro tak to działa. W makro też powinno, ale tutaj bywa już różnie. Na haśle remont u wielu osób od razu zapala się

czerwone światełko. Tak jest np. w przypadku przebudowy proszących się o to od lat ulic Zwierzynieckiej i Kościuszki czy mostu Dębnickiego. Warto przypomnieć, że ulice te ze względu na swój stan były już niebezpieczne dla pieszych, pasażerów i kierowców. Remont ma przywrócić te miejsca do normalnego funkcjonowania (tak jak wcześniej m.in. ulice Długą, Karmelicką czy Królewską). Gdy się jednak słucha rozmów i czyta komentarze, można odnieść wrażenie, że istotne są tylko korki i utrudnienia. Korzyści z remontu żadnych. Jeszcze gorzej jest z inwestycjami. Są właściwie niepotrzebne. Budowa tramwaju do Mistrzejowic, tras: Pychowickiej i Zwierzynieckiej, Centrum Muzyki, Małopolskiego Centrum Nauki Cogiteon, kładki Kazimierz-Ludwinów, basenu olimpijskiego.

Można by długo wymieniać oprotestowane inwestycje mające w przyszłości utrwalić i ulepszyć życie w Krakowie. Oczywiście generalizuję, bo większość mieszkańców czeka na ich realizację, jest ona jednak mniej słyszalna. Proszę spojrzeć na park Zakrzówek. Ile było doniesień do prokuratury, protestów i prób zdyskredytowania tej inwestycji. A mamy w efekcie obleganą przez mieszkańców perelkę na europejską skalę. Trasa Łągiewnicka też była krytykowana, a jest idealnym połączeniem rowerowo-samochodowo-tramwajowym. U uruchomiony właśnie tramwaj do Górki Narodowej, który w krótkim czasie dowozi pasażerów do centrum miasta, również miał przeciwników. Teraz już ich nie ma, bo przenieśli się w inne miejsce.

Maciej Grzyb

 Kraków

9. CRACOVIA PÓLMARATON KRÓLEWSKI

mini melts
KRAKÓW RUN

**7.10. BIEGI DLA DZIECI PRZY
TAURON ARENIE KRAKÓW**

WWW.CRACOVIAPOLMARATON.PL

ORGANIZATOR

 Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie

SPONSOR TYTUŁARNY

SPONSOR

PARTNER

Spis treści

5. W skrócie
6. Dzieje się w Krakowie

INWESTYCJE

8. Inwestujemy w komunikację
10. Co z tramwajem do Mistrzejowic?
11. Jak lepiej prowadzić inwestycje? – rozmowa z zastępcą prezydenta Krakowa Andrzejem Kuligiem

MIASTO

12. Wakacyjne wspomnienie lata – felieton Dawida Maśto
13. Rodzice mają głos!
14. Ekologia w dobrym klimacie
15. To już X edycja budżetu obywatelskiego!

16. KRAKÓW.PL dla dzieci

ZDROWIE

18. Szlachetne zdrowie... dowiedz się o nim więcej
19. Hipochondria lepsza niż zaniedbanie – rozmowa z prof. Piotrem Chłostą

KULTURA I REKREACJA

20. Widziane z Krzysztoforów – felieton Ryszarda Kozika
21. Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa
21. Luteranie z całego świata w Krakowie
22. Nowa muzyczna przestrzeń w Krakowie
23. Nowohuckie kluby zapraszają!
23. Jedyne biegi górskie w mieście!
24. Historia polskich militariów

DLA SENIORÓW

25. Sportowo i artystycznie
26. Towarzystwo i na parkiecie, i po parkiecie

RADA MIASTA KRAKOWA

27. Żeby mieszkańcy czuli, że są otoczeni opieką – rozmowa z radną Agatą Tatarą

HISTORIA

28. Nowy pomnik Dietla w Swoszowicach – felieton Michała Koziota
29. Kalendarium krakowskie
30. Ogłoszenia

str. 8

str. 11

str. 21

str. 15

str. 24

Wydawca: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Komunikacji Społecznej, 31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3-4
Adres redakcji: pl. Wszystkich Świętych 3-4, pok. 341, tel. 12 616-13-86, e-mail: redakcja@um.krakow.pl
Redaktor naczelna: Beata Klejbuk-Goździalska
Zastępca red. naczelnej: Joanna Korta
Sekretarz redakcji: Agata Włodarczyk
Współpracownicy: Michał Koziot, Tadeusz Mordarski, Paweł Waluś, Beata Sabatowicz, Ryszard Kozik, Aleksandra Mikolaszek, Iwona Gazda, Jan Machowski
Zdjęcia: Bogustaw Świerzowski, Jan Graczyński, Piotr Wojnarowski
Okładka: fot. Jan Graczyński
Projekt graficzny: Pro Art Studio
Korekta: Aurelia Hołubowska
Skład i tkanie: Pro Art Studio
Druk: Drukarnia Leyko Sp. z o.o.
Nakład: 32 tys. egz. ISSN 1898-9039

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i wprowadzania zmian do następných tekstów. Nadesłanie tekstu nie jest równoznaczne z jego opublikowaniem.

Sposób dystrybucji dwutygodnika miejskiego KRAKÓW.PL:

Dwutygodnik KRAKÓW.PL można otrzymać w budynkach Urzędu Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3-4, ul. Grunwaldzkiej 8, ul. Lubelskiej 27, w Rynku Podgórskim 1 i 2, na os. Zgody 2, przy ul. Stachowicza 18, al. Powstania Warszawskiego 10, ul. Dekerta 24, ul. Wielickiej 28a, ul. Sarego 4, w punktach sprzedaży biletów MPK oraz w krakowskich szpitalach, Centrum Handlowym M1, Galerii Bronowice, CH Serenada i siedzibach jednostek miejskich.

W dniu ukazania się numeru, w godzinach porannych, dwutygodnik rozdawany jest na rondach Grunwaldzkim, Mogiłskim, Matecznego, Kocmyrzowskim, na skrzyżowaniach Kobierzyńska / Grota-Roweckiego, Królewska / al. Mickiewicza, al. Słowackiego / Prądnicka oraz pod Teatrem Bagatela i – w godzinach popołudniowych – na pętłach: Borek Fałęcki i Krowodrza Górka.

Kolejny numer KRAKOWA.PL ukaże się: 27 września 2023 r.

Krakowski Salon zaprasza maturzystów

Salon Maturzystów już 19 i 20 września w Auditorium Maximum / Fot. Magdalena Tytuta

W wyborze ścieżki kształcenia nie można zdać się na przypadek. Dlatego Fundacja Edukacyjna „Perspektywy” już od 17 lat organizuje we wrześniu, w 14 miastach Polski, ogólnopolską kampanię informacyjną Salon Maturzystów Perspektywy. Wśród tych miast jest i Kraków!

Tradycyjnie na Uniwersytecie Jagiellońskim (Auditorium Maximum, ul. Krupnicza 33) w dniach 19 i 20 września, w godz. 9.00–15.00, odbędzie się Krakowski Salon Maturzystów Perspektywy 2023. Wstęp jest wolny, obowiązują zapisy na spotkania programowe.

Salony Maturzystów Perspektywy to jedyna w swoim rodzaju okazja, by z pierwszej ręki otrzymać pełne informacje o egzaminach maturalnych (harmonogram, zasady, wymagania) – przekazują je eksperci z okręgowych komisji egzaminacyjnych – oraz porozmawiać z przedstawicielami uczelni na temat kryteriów przyjęć i programów studiów na poszczególnych kierunkach. – Salon Maturzystów Perspektywy od lat pomaga młodym ludziom w projektowaniu ich ścieżek kariery – mówi Waldemar

Siwiński, pomysłodawca wydarzenia i prezes Perspektywy Press.

W Krakowie Perspektywy zapraszają na Salon wraz z Uniwersytetem Jagiellońskim, uczelnią będącą gospodarzem wydarzenia. W programie znalazły się m.in. prezentacje oferty edukacyjnej uczelni akademickich na rok 2024/2025 z udziałem ich przedstawicieli; spotkania informacyjne dotyczące matury 2024 z języka polskiego, matematyki, języków obcych oraz przedmiotów dodatkowych, podczas których eksperci Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie będą odpowiadać na pytania maturzystów i nauczycieli na temat deklaracji maturalnych, terminów i ważnych kwestii związanych z egzaminami z przedmiotów obowiązkowych. Pełny program i formularz rejestracji znajdują się na stronie: salonmaturzystow.pl.

Uczestnicy Salonu, którzy wypełnią „Ankietę maturzysty”, odbiorą też od Perspektywy gratisowo najnowszą edycję publikacji, która od ponad 30 lat pomaga młodzieży w wyborze kierunku studiów i uczelni, czyli „Informator dla Maturzystów 2024” – aktualny przewodnik na drodze od matury ku wymarzonemu studiom. (MT)

Zobacz, co słychać w Twojej dzielnicy

Zakończył się dwuletni cykl spotkań z mieszkańcami „Porozmawiajmy o Krakowie...”. Spotkania objęły wszystkie 18 dzielnic Krakowa. Celem akcji było zebranie opinii mieszkańców na temat działań Miasta na rzecz poprawy jakości życia w najbliższym otoczeniu. Mieszkańcy mogli również wypełnić ankietę. Jednym ze zgłoszonych postulatów była potrzeba uzyskania łatwego i szybkiego dostępu do informacji na temat tego, co się dzieje na terenie konkretnej dzielnicy.

Wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom, na stronie krakow.pl powstała specjalna zakładka – Dzielnice. Zapraszamy do przeglądania i sprawdzania, co się dzieje w dzielnicach Krakowa! (red.)

Kraków

20-24 WRZEŚNIA 2023

PODGÓRSKA JESIEŃ KULTURALNA

Powitanie jesieni na Rynku Podgórskim

Wydarzenie jest realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa na 2022 r. BO.013.18/22 „Po-covidowa integracja społeczna”

24 września
NIEDZIELA

WSTĘP WOLNY

SZCZEGÓŁY NA: CKPODGORZA.PL

godz. 17.15

PÜDELSI

godz. 19.00

MYSLOVITZ

CENTRUM KULTURY PODGÓRZA
INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

ORGANIZATORZY:

CENTRUM
KULTURY
PODGÓRZA

SPONSOR:

KRAKOWSKIE
eht

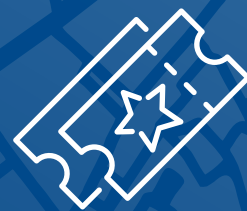
DZIELNICA XIII
PODGÓRZE

DARCYŃCA:

Brykсы

Dzieje się w Krakowie

DZIEJE SIĘ

15 września

Bajki dla niegrzecznych

Teatr Bagatela zaprasza na krótkie wierszowane opowiadania z morałem, które wyszły spod pióra Heinricha Hoffmanna. Spektakl odbędzie się na Scenie na Sarego 7.

16 września

Nowohucki zestaw śniadaniowy

W ramach wydarzenia „Zajrzyj do Huty” zapraszamy na wspólne śniadanie (ARTzona, os. Górali 4). Wstęp wolny, obowiązują zapisy: zapisy_artzona@okn.edu.pl.

16–17 września

Pożegnanie lata

States of Mind Festiwal i Pura Vida Festival zapraszają na zakończenie lata w Hali 100-lecia KS Cracovia. To świetna okazja, aby spotkać miłośników holistycznego podejścia do życia i dobrego designu.

17 września

Wielka Lekcja Ekologii

Hasłem siódmej edycji Lekcji jest: „Kierunek klimat!”, gdyż odbędzie się ona w ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności. Więcej o wydarzeniu w TAURON Arenie Kraków piszemy na str. 14.

21 września

liteARTura:

„PREZYDENT. Aleksander Kwaśniewski w rozmowie z Aleksandrem Kaczorowskim”
Na scenie Nowohuckiego Centrum Kultury wywiad rzeka z prezydentem.
Bilety: 2 zł.

23 września

Parada moli i motyli książkowych

V edycja wydarzenia połączona z piknikiem rodzinnym w ogrodzie Biblioteki Kraków (ul. Powroźnicza 2). W programie m.in. spektakl teatralny.

23 września

40 LAT NCK!

Jubileuszowy koncert zagrają Skaldowie i Goście: Ralph Kaminski, Anna Rusowicz i Kuba Badach. To znakomita okazja, by usłyszeć klasyki w nowych aranżacjach.

Bilety: 160/130 zł. Więcej informacji na: nck.krakow.pl.

24 września

Powitanie jesieni

Centrum Kultury Podgórze zaprasza wszystkich krakowian i gości na powitanie jesieni w towarzystwie muzycznych gwiazd, które odbędzie się na Rynku Podgórskim.

24 września

„Czeskie Espresso”

MuFo Rakowicka zaprasza na „Czeskie Espresso” – koncert pod honorowym patronatem Ambasady Republiki Czeskiej. Po koncercie organizatorzy zapraszają na kawowy deser ze specjalnością czeskiej kuchni!

Zwróć uwagę, jak twoje dziecko korzysta z sieci

Zobacz. Zapytaj. Zareaguj” – to hasło nowej kampanii społecznej w Krakowie, której celem jest zwrócenie uwagi rodziców na to, jak niekorzystny wpływ na zdrowie psychiczne dzieci ma niekontrolowane korzystanie z internetu.

W ostatnich latach obserwujemy nasilenie zaburzeń psychicznych u dzieci i młodzieży oraz wzrost liczby prób samobójczych. Szacuje się, że obecnie 65 tys. osób w wieku rozwojowym wymaga pomocy specjalistów, a według danych Komendy Głównej Policji w 2022 r. nastąpił wzrost o 150 proc. liczby prób samobójczych w grupie wiekowej 7–18 lat.

Szczególnym zagrożeniem dla kondycji psychicznej dzieci staje się uzależnienie od urządzeń ekranowych, które wiąże się z FOMO (z ang. fear of missing out), czyli lękiem, że coś istotnego nam umknie,

kiedy nie będziemy w sieci. Ponad 30 proc. uczniów silnie odczuwa taki strach. Niebezpiecznie długi jest również czas spędzany przez nich w internecie. Blisko 40 proc. dzieci zaczyna korzystać z sieci w wieku 7–8 lat, niepokojąca jest liczba dzieci jeszcze młodszych (42 proc.), które korzystają ze smartfonów bez nadzoru dorosłych.

Zadaniem kampanii jest promowanie rozważnego korzystania z internetu oraz uświadomienie opiekunom, jak niekorzystny

wpływ na zdrowie psychiczne małego dziecka ma niekontrolowane korzystanie z urządzeń ekranowych. Warto zajrzeć na stronę: zareaguj.info, na której znajdują się porady dla rodziców, artykuły specjalistyczne, wykaz placówek świadczących pomoc psychologiczną i psychiatryczną. W ramach kampanii w szkołach będą także organizowane warsztaty dla rodziców.

Ambasadorką kampanii została Alicja Bachleda-Curuś. (EK)

Kraków przyjazny osobom z niepełnosprawnościami

Każda modernizacja infrastruktury miejskiej (remonty, inwestycje) wiąże się z likwidacją kolejnych barier, które utrudniają osobom z niepełnosprawnościami poruszanie się po Krakowie. Po wdrożeniu przyjętych w kwietniu „Standardów dostępności dla Gminy Miejskiej Kraków” działania te będą jeszcze sprawniej realizowane. A należą do nich m.in. obniżanie krawężników, malowanie różnicowanej faktury i kolorów na przejściach dla pieszych oraz przy krawężniach peronów przystankowych, montowanie tablic informacji pasażerskiej oraz przycisków na sygnalizacji świetlnej wraz z jej udźwiękowieniem.

– Usuwanie barier architektonicznych, a szerzej projektowanie przestrzeni miejskiej dostosowanej do potrzeb wszystkich użytkowników, jest priorytetem dla Miasta, stąd przyjęcie standardów oraz powołanie zespołu, który będzie rozpatrywał i wydawał opinie, jak również wspierał merytorycznie wydziały i jednostki w trakcie wdrażania zapisów nowego dokumentu – zapowiada Bogdan Dąsał, pełnomocnik prezydenta Krakowa ds. osób z niepełnosprawnościami.

O udogodnieniach zastosowanych przez Zarząd Dróg Miasta Krakowa w ramach niedawno zrealizowanych inwestycji można przeczytać na stronie: zdmk.krakow.pl, w zakładce: Nasze działania. (RP-G)

Ogród społeczny na Bieżanowie zaprasza!

Krakowskie Ogrody Społeczne to projekt, który jest odpowiedzią na rosnącą potrzebę tworzenia zielonych enklaw w naszym mieście. Ich charakter i sposób funkcjonowania jest wyjątkowy, największy nacisk jest bowiem tutaj kładziony na słowo „społeczny”.

Przeźnię ta ma wymiar wspólnotowy i jest tworzona przez mieszkańców. To wskazuje na jej otwartość. Każdy może być jej częścią, współtworzyć ją i korzystać z niej. Innymi słowy, możemy nie tylko pomóc w kreowaniu kolejnego zielonego zakątka Krakowa, ale również ukształtować go tak, aby odpowiadał naszym potrzebom! Niedawno swój pierwszy ogród społeczny otrzymała dzielnica Bieżanów przy ul. Lipowskiego 29.

Teraz poszukiwane są osoby do pomocy! Chętni mogą przyjść i zrobić coś od siebie, np. podlać rośliny, zasadzić coś nowego czy też wyrwać chwasty. Kontakt z osobą zarządzającą można nawiązać za pomocą fanpage'a na Facebooku: Ogród Społeczny Stary Bieżanów. Osoby zainteresowane mogą też dołączyć do grupy na Facebooku o tej samej nazwie, gdzie na bieżąco publikowane są informacje z życia ogrodu. A my gorąco do tego zachęcamy! (PW)

Inwestujemy w komunikację

fot. Jan Graczyński / UMK

Tadeusz Mordarski

Najważniejsza część najbardziej oczekiwanej w tym roku inwestycji transportowej jest już dostępna dla mieszkańców! Od początku września pasażerowie podróżują nową linią Krakowskiego Szybkiego Tramwaju na odcinku Krowodrza Górka – Górka Narodowa. A to tylko jedna z wielu nowości, które usprawnią komunikację w naszym mieście. I to już w najbliższych miesiącach.

Nowa trasa tramwajowa, o długości ponad 5 km, zaczyna się na pętli Krowodrza Górka. Linię poprowadzono w kierunku północnym do ul. Pachońskiego, gdzie tramwaj skręca w prawo i dalej jedzie wzdłuż ulic Pachońskiego i Siewnej. W rejonie ul. Bociana trasa skręca w kierunku ulic Kuźnicy Kółtątajowskiej i Banacha i prowadzi aż do pętli autobusowo-tramwajowej z nowoczesnym dworcem.

– Dzięki tej linii mieszkańcy mogą dojechać transportem publicznym do śródmieścia w zaledwie 20 minut – mówi prezydent Krakowa Jacek Majchrowski. Podkreśla, że w ramach inwestycji powstała także sieć dróg rowerowych, co daje kolejną możliwość sprawnego przemieszczania się. – Wszystko to wpłynie na znaczne uspokojenie ruchu samochodowego i poprawę bezpieczeństwa drogowego w rejonie ist-

niejących i nowo powstających osiedli pomiędzy ul. Opolską a północną granicą miasta – dodaje prezydent.

Dynamiczny rozwój

Północ Krakowa to rejon, który bardzo intensywnie się rozwija. Już obecnie, według danych krakowskiego magistratu, w obrębie oddziaływania nowej linii tramwajowej zameldowanych jest ponad 18 tys.

Północ Krakowa to rejon, który bardzo intensywnie się rozwija. Już obecnie, według danych krakowskiego magistratu, w obrębie oddziaływania nowej linii tramwajowej zameldowanych jest ponad 18 tys. osób. Do tej grupy należy doliczyć osoby mieszkające tam bez meldunku, przyjezdnych z gmin położonych na północ od Krakowa, a także tych, którzy dopiero zasiedlą budowane i planowane obiekty mieszkaniowe. Szacuje się, że z tramwaju na Górkę Narodową korzystać będzie ok. 30 tys. krakowian.

Dzięki tej linii mieszkańcy mogą dojechać transportem publicznym do śródmieścia w zaledwie 20 minut – mówi prezydent Jacek Majchrowski / Fot. Bogusław Świerżowski, UMK

osób. Do tej grupy należy doliczyć osoby mieszkające tam bez meldunku, przyjezdnych z gmin położonych na północ od Krakowa, a także tych, którzy dopiero zasiedlą budowane i planowane obiekty mieszkaniowe. Szacuje się, że z tramwaju na Górkę Narodową korzystać będzie ok. 30 tys. krakowian. Jednym z nich jest pan Bogdan, który od kilku lat mieszka z żoną na osiedlu przy ul. Kuźnicy Kołtątajowskiej. – Do tej pory przeżywalismy komunikacyjny horror. Bywało tak, że do centrum Krakowa jechaliśmy nawet i godzinę. Z niecierpliwością czekaliśmy więc na ten tramwaj – mówi.

Zielona linia

Ostatecznie jednak pierwsi pasażerowie pojechali nową linią tramwajową już na początku września. Nie oznacza to jednak zakończenia całego zadania, bo prace nadal trwają. – Przed nami jest jeszcze dokończenie budowy zintegrowanego węzła przesiadkowego na Górcie Narodowej: dwupoziomowego parkingu P+R z terminalem autobusowym i pętlą tramwajową – mówi Łukasz Szewczyk. Dodaje, że wkrótce rozpoczną

się także nasadzenia ok. 3,5 tys. drzew i ponad 40 tys. krzewów. – Z kolei w rejonie ul. Węgrzeckiej, a więc nieopodal pętli na Górcie Narodowej, zostanie utworzony kolejny Park Krakowian. Ponadto wszędzie tam, gdzie to możliwe pod względem technologicznym, zastosowano tzw. zielone torowisko. Oznacza to, że ok. 60 proc. linii będzie zielone. Zielone będą także wszystkie wiaty przystankowe. Część z nich, pokryta dachami z rozchodników, już powstała – opisuje dyrektor ZIM.

Całe zadanie kosztuje blisko 600 mln zł i jest dofinansowywane ze środków Unii Europejskiej (184 mln zł) oraz polskiego rządu (38 mln zł) w ramach „Programu wsparcia przygotowania i organizacji III Igrzysk Europejskich w 2023 roku”.

Kulminacja inwestycji na północy

Równoległe z budową linii KST do Górki Narodowej wystartowała rozbudowa al. 29 Listopada i budowa Trasy Wolbromskiej, czyli zachodniej obwodnicy Zielonek. Te trzy inwestycje sąsiadują ze sobą i realizowane są w ramach pakietu prac dla północy Krakowa. – Te zadania diametralnie zmieniają przyzwyczajenia komunikacyjne mieszkańców – uważa dyrektor Szewczyk. – Układ nowych ulic spowoduje, że wykorzystywane dotychczas jako tranzytowe uliczki o charakterze osiedlowym ▶

► będą miały wreszcie taki charakter. Łącznie powstanie też ponad 13 km dróg rowerowych, a dzięki trzem parkingom P+R o 100 proc. zwiększy się ogólna liczba miejsc postojowych na tego typu parkingach w skali całego miasta – wylicza.

Prace przy al. 29 Listopada to de facto rozbudowa wylotówki na Warszawę na odcinku ok. 2,6 km. Powstają tam dwupasmo-we jezdnie, pas dla komunikacji zbiorowej, chodniki, ścieżki rowe-rowe (5,3 km) i ekrany akustyczne. Łącznie przebudowanych lub zbudowanych od nowa zostanie aż 15 skrzyżowań. – Okolice nowej al. 29 Listopada ozdobi 371 drzew i ok. 17 tys. krzewów. Rośliny zostaną nasadzone na projektowanych zielonych skwerach w rejonie ulic Chlebowej, Rybianka i Felińskiego oraz na pasach zieleni wzdłuż al. 29 Listopada – tłumaczy Jan Machowski z ZIM.

Z kolei Trasa Wolbromska to nowa, dwukilometrowa „wylotówka” prowadząca na północ. Jej krakowski odcinek rozpoczyna się w rejonie ul. Pachońskiego. Wybudowany został już m.in. łącznik pomiędzy nową trasą a ul. Glogera, która także została rozbudowana. Powstał wiadukt nad torami kolejowymi oraz przejście podziemne umożliwiające ruch pieszy i rowerowy. Miłośnicy dwóch kółek zyskają kolejne 2 km dróg rowerowych. – Trasa Wolbromska ma usprawnić wyjazd z Krakowa na północ i odciążyć istniejące drogi dojazdowe do naszego miasta z gminy Zielonki. Nowa trasa będzie się łączyła z północną obwodnicą Krakowa, budowaną obecnie przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad. Dzięki temu powstanie alternatywna wobec ulic Jasnogórskiej i Łokietka oraz al. 29 Listopada trasa wylotowa i wjazdowa do Krakowa od strony północnej – tłumaczy Jan Machowski. Urzędnicy zapewniają, że wspomniane wyżej inwestycje drogowe zakończą się jeszcze w tym roku.

Newralgiczne skrzyżowanie

Od dwóch tygodni trwa z kolei przebudowa ulic Zwierzynieckiej i Kościuszki, w ścisłym centrum miasta. – Musimy uzbroić się w cierpliwość, ale wiemy, że ten remont jest konieczny. Bardzo długo czekaliśmy na wymianę fatalnej nawierzchni – mówi pan Krzysztof, mieszkaniec Salwatora. W sumie przebudowany zostanie odcinek od Salwatora aż po filharmonię przy Plantach. Przejazd na całej tej trasie już został zamknięty, a dla samochodów i komunikacji miejskiej wyznaczone zostały objazdy. – W ramach inwestycji wymienione zostaną torowisko, trakcje, nawierzchnia dróg i chodników. Kompleksowo zmodernizowane zostaną również podziemne sieci. Dodatkowo odświeżeniu ulegnie mostek nad Rudawą oraz pętla tramwajowa – wylicza Krzysztof Wojdowski z Zarządu Dróg Miasta Krakowa. Prace potrwać 12 miesięcy i będą kosztować 94 mln zł. – Niestety, nie mogliśmy robić tego etapami. Po pierwsze, i najbardziej oczywiste, dlatego, że tramwaj nie pojedzie jedynie „odcinkowo”. Po drugie, byłoby to niebezpieczne dla wszystkich

Tramwaj na Górkę Narodową w liczbach

Budowa linii tramwajowej to tak naprawdę cały szereg mniejszych zadań. Oto jak prezentuje się linia Krakowskiego Szybkiego Tramwaju Krowodrza Górka – Górka Narodowa w liczbach:

- 5,5 km podwójnego torowiska (łącznie 11 km torów tramwajowych)
- 23 perony tramwajowe
- 1 zintegrowany węzeł przesiadkowy
- 1 przebudowany węzeł przesiadkowy
- 3 parkingi P+R z ponad 650 miejscami postojowymi wraz z miejscami dla niepełnosprawnych oraz stacjami do ładowania pojazdów elektrycznych
- 1 tunel
- 3 estakady
- 1 kładka dla pieszych
- 1 most
- 1 przepust
- 1 wiadukt kolejowy
- 6,3 km tras rowerowych
- 3,5 tys. nowych drzew
- 40 tys. nowych krzewów
- dwie linie: nr 18 i nr 50

użytkowników ruchu: pieszych, rowerzystów i kierowców. Staramy się natomiast utrzymać ruch lokalny, czyli możliwy jest dojazd do poszczególnych budynków przy przebudowywanych ulicach – tłumaczy przedstawiciel ZDMK. Najbardziej newralgiczne miejsce, czyli skrzyżowanie przy Jubilacie, gdzie ul. Kościuszki łączy się z ul. Zwierzyniecką, Alejami Trzech Wieszczów i mostem Dębnickim, będzie gotowe już w listopadzie tego roku. To oznacza, że przejazd samymi Alejami będzie przebiegał znacznie płynniej. Wtedy też zakończy się remont nawierzchni samego mostu Dębnickiego. – Przy tej inwestycji nie chodziło nam wyłącznie o wymianę nawierzchni, ale o poprawę ogólnego stanu technicznego tej przeprawy przez Wisłę – tłumaczy Krzysztof Wojdowski. Koszt remontu mostu to blisko 7 mln zł.

Co z tramwajem do Mistrzejowic?

Trwają przygotowania do budowy linii KST do Mistrzejowic. Usunięta została już kolidująca infrastruktura, w tym m.in. ławki czy kosze na śmieci, które trafią w nowe miejsca. Przypominajmy, że za sprawą zgłaszanych przez mieszkańców postulatów Miasto zleciło wprowadzenie modyfikacji w pierwotnym projekcie. Zaowocowały one m.in. zmniejszeniem natężenia hałasu, redukcją liczby ekranów akustycznych oraz wycinką mniejszej liczby drzew.

Nowa, ok. 4,5-kilometrowa linia tramwajowa połączy Mistrzejowice ze skrzyżowaniem ulic Lema i Meissnera. Czas dojazdu do centrum miasta skróci się o ok. 12 minut. Tramwaje na tej trasie będą mogły kursować już w 2025 r., nawet co 90 sekund.

W sumie inwestycja obejmuje budowę 10 par przystanków, w tym dwóch dwupoziomowych węzłów przesiadkowych przy rondzie Młyńskim i rondzie Polsadu. Projekt przewiduje też m.in. budowę tunelu w rejonie ronda Polsadu, rozbudowę pętli tramwajowej Mistrzejowice oraz infrastruktury towarzyszącej. – W Krakowie patrzemy na projekty infrastrukturalne w dłuższej perspektywie. Na osi czasu realizacja budowy i związane z nią utrudnienia są tylko wstępem do zupełnie nowego etapu funkcjonowania rewitalizowanych terenów. Choć trudnym, to jednak tymczasowym i prowadzącym do realnej zmiany w zakresie jakości życia w mieście – mówi prezydent Jacek Majchrowski. (TM)

Andrzej Kulig

I zastępca prezydenta Krakowa ds. polityki społecznej i komunalnej

Jak lepiej prowadzić inwestycje?

Dlaczego jeden remont omijamy innym remontowanym odcinkiem? Dlaczego realizacja inwestycji trwa tak długo? Czy drogowcy nie mogą pracować całą dobę? – m.in. na te pytania odpowiadał zastępca prezydenta Krakowa Andrzej Kulig. Rozmawiał z nim Tadeusz Mordarski.

Rozpoczęła się przebudowa ulic Kościuszki i Zwierzynieckiej. Jeden z objazdów prowadzi przez inny remontowany odcinek, czyli most Dębnicki. Czy nie lepiej było poczekać z pracami na zakończenie remontu mostu?

Andrzej Kulig: Teoretycznie można było i bezdyskusyjny jest fakt, że to usprawniłoby ruch. Jednak wydłużyłoby to prace o kolejne dwa miesiące. Problem bowiem w tym, że tory tramwajowe na Kościuszki i Zwierzynieckiej były w takim stanie, że i tak musielibyśmy je wyłączyć z użytkowania. Mogę sobie wyobrazić, co mówiliby mieszkańcy, gdybyśmy zamknęli torowisko i przez dwa miesiące nie toczyłyby się tam żadne prace.

Skoro nie zawsze można skoordynować prace związane z inwestycjami, to może udałoby się chociaż skrócić ich czas? Zdarza się, że trwają one nawet dłużej niż pierwotnie planowano.

AK: Każdy przypadek trzeba rozpatrywać indywidualnie. Jedną z najdłuższych trwających inwestycji była przebudowa ul. Igołomskiej. Przetarg wygrali konsorcjanci, którzy prowadzili ze sobą wojnę i proces decyzyjny dotyczący każdego aneksu do umowy trwał miesiącami. Ulicę Krakowską remontowała firma, która miała ciągłe problemy finansowe, w efekcie została wykupiona przez Skarb Państwa. Poczyniono tam także odkrycia archeologiczne, co spowodowało wstrzymanie prac przez konserwatora. W przypadku podobnych odkryć przy przebudowie ul. Królowej Jadwigi konserwator pozwolił kontynuować prace, ale napotkaliśmy na elementy infrastruktury podziemnej, które nie były nigdzie zinwentaryzowane. Z kolei w przypadku mostu Dębnickiego w trakcie prac rozbiórkowych okazało się, że jego stan techniczny wymaga wprowadzenia większych zmian.

Mówi Pan o rzeczach, których nie sposób przewidzieć. Ale dlaczego taki remont mostu nie może trwać całą dobę?

AK: Dam przykład z innej inwestycji. Podczas budowy pętli tramwajowej na Górcie Narodowej wylewaliśmy beton na stropach dwupoziomowego parkingu i robiliśmy to także nocą. Gdy tylko wybiła godzina 22.00, od razu dzwonili mieszkańcy, że zakłócamy

ciszę nocną. Byli nawet tacy, którzy odcinali prąd. Nie możemy więc pracować nocą na moście w centrum miasta, gdzie hałas niósłby się bardzo daleko. Oczami wyobraźni widzę mieszkańców i gości hotelowych, którzy narzekają, że nie dajemy im spać.

Co w takim razie można usprawnić podczas realizacji kolejnych inwestycji?

AK: Po pierwsze, staramy się poprawiać komunikację z mieszkańcami. Wiemy, że musimy uważniej wstuchiwać się w głosy krakowian, którzy mieszkają w sąsiedztwie planowanej inwestycji. Po drugie, dużą słabością inwestycji są ich projekty, dlatego w przysz-

łej kadencji powinniśmy stworzyć własne biuro projektowe. Po trzecie, duży nacisk położyliśmy na koordynację prac instytucji zaangażowanych w realizację inwestycji. Nasze, miejskie jednostki, gdy mają jakiś problem albo coś między nimi iskrzy, zapraszam do siebie – zapewniam, że błyskawicznie znajdujemy rozwiązania. Proszę jednak pamiętać, że jesteśmy uzależnieni od wielu instytucji,

na które nie mamy wpływu. Przykład? Wybudowaliśmy dwie stacje transformatorowe dla tramwaju na Górkę Narodową i wiele czasu minęło, zanim doprosiliśmy się, by Tauron włączył nam prąd. Mimo że wszystko było wcześniej uzgodnione. Spore problemy pojawiają się też w przypadku sieci teleinformatycznych. Jest wielu gestorów i oni nie zgadzają się na przenoszenie sieci, mimo że Miasto jest właścicielem drogi. Czasami takie uzgodnienia trwają rok, po czym wchodzimy na plac budowy, a niektórzy gestorzy odwołują to, co wcześniej zostało uzgodnione. To katastrofa dla inwestycji.

Z czego to wynika?

AK: Z tego, że Polska jest resortowa, w pewnych przypadkach wręcz skrajnie. Z niektórymi gestorami nie jesteśmy w stanie skontaktować inaczej niż przez infolinię! Dam kolejny, świeży przykład sytuacji, która miała miejsce chwilę przed naszą rozmową. Dzwonię do jednego z ministerstw, aby pomogło ustalić coś z jedną z państwowych spółek, bo bez tych ustaleń stoimy w miejscu. I wie Pan, co słyszę? Że oni nie mają na tę spółkę wpływu, bo to państwo w państwie. Resortowość w tym kraju może zabić każdą inwestycję.

Wiemy, że musimy uważniej wstuchiwać się w głosy krakowian, którzy mieszkają w sąsiedztwie planowanej inwestycji.

Co się wydarzyło latem w lesie? / fot. Pixabay

Wakacyjne wspomnienie lata

Dawid Masto*

Wakacje... Jak to się stało, że już was nie ma? Przecież dopiero co witaliśmy czerwiec i początek lata. Niejeden uczeń z niedowierzaniem w sercu i właśnie tą myślą w głowie wyciągał niedawno swój zakurzony tornister z zakamarków szafy...

Chciałbym zrobić dla was wyjątek i napisać, że w Lesie Wolskim wciąż trwa lato, więc aby przedłużyć sobie wakacje, wystarczy po prostu tu przyjechać. Nic takiego się jednak nie stanie. Linia autobusowa 134 jest wprawdzie wyjątkowa, lecz to nie wehikuł czasu. Las wyprążony słońcem, zmęczony suszą, potargany ulewnymi deszczami i porywistymi wiatrami nie zaznał odpoczynku. Gdy my trwaliśmy na urlopiach wypoczynkowych za granicą, w kraju albo w swoim mieście, las wciąż i wciąż pracował. Opowiem dzisiaj, co się w nim działo pod waszą nieobecność.

Lipcowe lipy

Nie sposób choćby nie wspomnieć o tym, że w lipcu okryły się kwiatami lipy, zwłaszcza te rosnące na śródleśnych polanach. Prawda, że to truizm, jednak niedoceniając takich, niby oczywistych, zjawisk szybko prowadzi w objęcia przyrodniczego nieświadomości. Takiego, które domaga się istnych cudów na kiju, a równocześnie zamyka nas na ogrom niezwykłych zjawisk i procesów, bo to, co oczywiste, jest pomijane! Nie dajcie się jednak zwieść, bo kwiaty lipy w tym roku były mocno aromatyczne i intensywnie kolorowe, a na dodatek mieliśmy ich cudowną obfitość. Drzewa wprost ugięły się pod ciężarem pszczół pasących się na nich niczym baranki na łące. Kiedy zamykam oczy, wciąż słyszę to magiczne bzyczenie. W czerwcu buczą chrząszcz i czasami czerwiec, w lipcu – lipa. Jakaż to piękna sztafeta zmian w dźwiękowym entourage'u lasu. W sierpniu najwięcej dźwięków dochodzi ze ściółki. Słyszany tu szelest wcale nie jest taki cichy, a powstaje, gdy sześcionożne owady przemierzają las w swoim tempie. Dźwięk ten można najłatwiej wyłowić właśnie w sierpniu z tej prostej przyczyny, że wiele gatunków ptaków wyprowadziło już lęgi, więc ptasi rodzice wypoczywają i nie odzywają się tak głośno, a i pisklęta nie popiskują na widok tłustej gąsienicy w dziobie mamy czy taty. Na ludzki język można by te ich piski przetłumaczyć jako: daj mi, daj mi, daj mi, mi daj, mi daj; lub bardziej „po krakosku”: weźże daj, dajże! Niezależnie od tego

sierpień był najspokojniejszym miesiącem wakacji, mimo że leśne ścieżki zapętniało więcej krakowian i krakowianek niż w dwóch poprzednich miesiącach.

Sierpniowe prawdziwki

Jedną z ciekawszych wiadomości jest ta, że już w pierwszej dekadzie sierpnia pojawiły się... prawdziwki! Dobitnie świadczy to o schyłku lata. Nie przejmują się tym zające, które zadomowiły się w okolicy Centrum Edukacji Ekologicznej „Symbioza”. O poranku uwielbiają hasać po polanie Lea. Łatwo zauważyć wtedy również to, że z ławek dookoła Centrum zaczęła w nocy korzystać parka puszczyków. Mamy też innych gości. Do dzików zdążyliśmy się już przyzwyczaić. Wciąż niestrudzenie ryją okoliczne polany; czasami tylko zastanawiam się, jak dużo trzeba mieć siły, aby ubita łąkę mleć i tłamsić niczym watę cukrową. Sarny w te wakacje zapuszczają się w poszukiwaniu pokarmu jeszcze dalej niż zazwyczaj i spieszą donieść, że również i w tym roku doczekały się w naszym lesie potomstwa. Byłbym zapomniat o borsukach. One to dopiero miały ciekawe i szczęśliwe wakacje! Sporo młodych borsuków praktycznie co noc harcuje przy norach zlokalizowanych w dzikszych miejscach Lasu Wolskiego.

Wrześniowe wrzosy

Przez cały wrzesień, jak szumią tutejsze buki, ma być dobra pogoda. Pożyjemy, zobaczymy... a póki co można szukać wrzosów. Zdziwieni? Zdradzę wam, że rosną na polanie Lea. Całe szczęście, że przyroda nie lubi pustki. Atrakcje lata wprawdzie już za nami, ale nowy miesiąc to przecież nowe możliwości. Nie piszę teraz, co będzie dalej, bo w październiku, jak wiecie z historii, przyjdzie rewolucja – ta przyrodnicza!

Gdy tylko nadejdzie weekend, odłóżcie tornistry choć na chwilę do szafy i sprawdźcie, jak wygląda powakacyjny las.

* edukator przyrodniczy w Centrum Edukacji Ekologicznej „Symbioza”

Rodzice mają głos!

Marzena Paszkot*

Już od 13 września można wypełniać ankietę, która posłuży do stworzenia rankingu najlepszych Klubów Rodziców z dziećmi do lat trzech w Krakowie. Zachęcamy rodziców/opiekunów do oddania głosu!

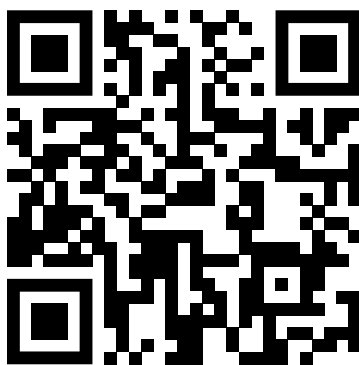
Kluby Rodziców to ważne punkty na mapie miasta. Stanowią przestrzeń spotkań i integracji rodziców z małymi dziećmi oraz osób oczekujących na potomstwo. Tutaj mogą oni uczestniczyć w różnorodnych zajęciach i warsztatach, np. kreatywnych lub edukacyjnych, oraz w spotkaniach ze specjalistami z różnych dziedzin, od zdrowia i pierwszej pomocy po wizaż i fitness. Dzieci w Klubach Rodziców bawią się, rozwijają i aklimatyzują wśród rówieśników, a dorośli mają możliwość dzielenia się doświadczeniami, korzystania z cennych porad, konfrontowania się z wyzwaniami związanymi z opieką nad dziećmi. Tworzą się przy tym nieformalne grupy wsparcia i prawdziwe przyjaźnie na lata.

W naszej ankiecie znajdują się m.in. pytania o ulubiony Klub Rodziców, docenianą ofertę programową, kadre, animatorów, atmosferę, lokalizację itp. Pytania dotyczą zarówno klubów „miejskich”, czyli prowadzonych przez ośrodki i centra kultury oraz MOPS, jak i tych kierowanych przez organizacje pozarządowe. Autorzy ankiety

proszą także o uwagi, wpisy zawierające sugestie i oczekiwania. Jest też miejsce na podzielenie się zastrzeżeniami czy propozycjami zmian. Warto podkreślić, że wypełniając ankietę, można nie tylko wpłynąć na projekt, ale także wyróżnić swój ulubiony Klub Rodzica.

Dla uczestników ankiety przygotowano konkurs – wśród osób, które udzielą odpowiedzi na pytania i spełnią warunki, o których mowa na końcu ankiety, rozlosowane zostaną drobne upominki. Ankieta ma postać elektroniczną, a odpowiedzi będą zbierane przez miesiąc. Link do niej można znaleźć na stronie: www.kkr.krakow.pl, można też zeskanować widoczny obok kod QR. Zachęcamy do wypełnienia ankiety! Wraz z jej wynikami zaprezentujemy nowe logo Klubów Rodziców z dziećmi do lat trzech, a tymczasem zapraszamy na naszą stronę: kkr.krakow.pl, na której znajdują się informacje dotyczące pozostałych działań na rzecz krakowskich rodzin.

* pełnomocnik prezydenta Krakowa ds. rodziny

 Kraków

II EDYCJA | 22 września 2023 r.

„ZAGUBIENI” GRA MIEJSKA

realizowana w ramach projektu
Świat książki w zasięgu ręki

*Zapisz się
już dziś!*

BIBLIOTEKA KRAKÓW • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

VII WIELKA LEKCJA EKOLOGII
PRZY TAURON
ARENIE KRAKÓW

KIERUNEK KLIMAT!

DATA:
17 WRZEŚNIA

GODZINA:
11:00-16:00

PLENER

Warto zajrzeć do Krakowskiego Centrum Edukacji Klimatycznej przy ul. Wielopole 17A / fot. archiwum KCEK

Ekologia w dobrym klimacie

Anna Machacz

Nie trzeba być baczny obserwatozem, by zauważać skutki zmian klimatu, degradację środowiska, zagrożenia bioróżnorodności czy znikanie siedlisk. Czy zatem możemy patrzeć na zmieniający się świat bez refleksji?

Oczywiście, że nie. Kluczowe jest mądre edukowanie w zakresie działań proklimatycznych i przekonywanie, by z uwagą patrzeć na planetę, ale przede wszystkim jej nie szkodzić.

Nie powinniśmy myśleć, że nasze starania nic nie zmienią, bo każde działanie na rzecz klimatu ma znaczenie – im więcej osób, tym większa siła. Edukacja klimatyczna zaczyna się w nas i nawet najmniejszy przejaw dbałości o środowisko przyniesie efekty. Można teraz zapytać: czyli co konkretnie mamy robić? Odpowiedź jest prosta – m.in. zmniejszamy swój ślad węglowy. Tylko ile osób wie dokładnie, czym jest ten ślad i jak można go zredukować?

Co to jest ślad węglowy?

Gdy kupujemy T-shirt, jedziemy samochodem, lecimy samolotem na wakacje – przyczyniamy się do emisji dwutlenku węgla i innych gazów cieplarnianych do atmosfery. To jest właśnie nasz ślad węglowy, który możemy zredukować poprzez dobre wybory. A jakie konkretnie? Oto kilka propozycji.

- Zamiast jazdy samochodem wybierzmy rower, tramwaj, autobus elektryczny lub po prostu zrobmy sobie spacer.
- Kupujmy lokalne i sezonowe produkty.
- Ograniczmy jedzenie mięsa.
- Wymieniamy się ubraniami, roślinami, książkami.
- Zmniejszmy temperaturę ogrzewania chociaż o 1°C.

- Na zakupach używajmy bawełnianych toreb.
- Ograniczmy ilość wytwarzanych przez nas śmieci.

Mądra edukacja, która kształtuje określone umiejętności, jest źródłem wiedzy, daje przestrzeń na krytyczne myślenie, zadawanie pytań, debaty na temat konsekwencji zmian klimatu, kreatywne spotkania i warsztaty. Krakowskie Centrum Edukacji Klimatycznej (ul. Wielopole 17A), otwarte w lutym tego roku, pomaga mieszkańcom naszego miasta w zrozumieniu wpływu środowiska na ich przyszłość, rozbudza poczucie odpowiedzialności za losy Błękitnej Planety oraz zachęca do działania na rzecz klimatu. Pamiętajmy, że ekologia to nauka o naszym domu – planecie Ziemi.

Kierunek klimat!

17 września (godz. 11.00, TAURON Arena Kraków) zapraszamy na kolejną odsłonę Wielkiej Lekcji Ekologii, tym razem pod hasłem: „Kierunek klimat!”, gdyż odbędzie się ona w ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności, trwającego od 16 do 22 września.

Będziemy rozmawiać o transporcie niskoemisyjnym, więc zachęcamy, abyście na to wydarzenie przyjechali rowerem, hulajnogą, na rolkach, tramwajem albo autobusem. To będzie nasz pierwszy, wielki sukces tego dnia: samochody zostawimy w domach!

To już X edycja budżetu obywatelskiego!

Agnieszka Pogoda-Tota

Z okazji dziesięciolecia krakowskiego BO zapraszamy mieszkanki i mieszkańców naszego miasta do wspólnego świętowania. Spotkajmy się 16 września w parku Bagry Wielkie (od strony ul. Koziej). Na ten dzień zaplanowano szereg atrakcji, m.in. koncerty, spektakl teatralny, występy taneczne, biegi dla dzieci, animacje, warsztaty elektroniczne czy stolarskie. Będą też pamiątkowe nagrody.

Hasło przewodnie tegorocznej, jubileuszowej edycji BO brzmi: „Stwórz historię swojego miasta!”, i do niego bezpośrednio nawiązuje kampania promocyjna. Postaci w historycznych strojach, ale z nowoczesnymi przedmiotami, mają zainteresować i jednocześnie zachęcić do udziału w głosowaniu, które rozpocznie się 22 września i potrwa do 6 października. Do wyboru jest łącznie 715 projektów, w tym 155 to zadania ogólnomiejskie, a 560 dzielnicowe. – Budżet obywatelski to narzędzie, dzięki któremu mieszkańcy mają realny wpływ na historię Krakowa – mówi Jacek Majchrowski, prezydent Krakowa. – Potwierdza to także rekordowa w tym roku liczba zgłoszonych projektów, na których realizację przeznaczaliśmy 38 mln zł.

Głosowanie jest wyjątkowo proste i może wziąć w nim udział każdy mieszkaniec Krakowa, bez względu na wiek czy miejsce zameldowania. Głosy będzie można oddać stacjonarnie – w punktach do głosowania (ich lista znajduje się na stronie:

budzet.krakow.pl), oraz przez internet – również przez wskazaną stronę.

Aby głos był ważny, należy wybrać trzy projekty ogólnomiejskie oraz trzy z dzielnicy zgodnej z adresem zamieszkania i przyznać im od 1 do 3 punktów. Wyniki

głosowania poznamy 30 października, a lista zadań zatwierdzonych do realizacji zostanie ogłoszona do 15 listopada.

Przypomnijmy: w naszym mieście idea BO wcielana jest w życie od 2014 r. i od tej pory Kraków zyskał nowe drogi, parki, miejsca rekreacji, sprzęty medyczne. Odbyło się także mnóstwo spotkań integracyjnych, szkoleń i wydarzeń kulturalnych. Przez wszystkie te lata mieszkańcy tworzyli nowe miejsca rekreacji i sportu, uczestniczyli w budowaniu infrastruktury, dbali o funkcjonalność przestrzeni publicznej oraz miejsc, w których żyją, uczą się i pracują. Do dzisiaj, dzięki współpracy krakowian z miejskimi jednostkami i wydziałami, zrealizowano ponad 1200 zadań za kwotę 227 mln zł.

Kwota przeznaczona na zadania w BO wzrastała z roku na rok. Aktualnie do wydania na projekty zaproponowane przez mieszkańców jest 38 mln zł.

Jeden z projektów BO – lunety astronomiczno-widokowe na kopcu Krakowa / fot. Bogusław Świerowski / UMK

Kraków

weźże
zagłosuj!

online

stacjonarnie

22.09. - 06.10.2023
w wyznaczonym punkcie
do głosowania

na naszej stronie
www.budzet.krakow.pl
22.09. - 06.10.2023

BUDŻET OBYWATELSKI MIASTA
KRAKOWA • 10
LAT

KRAKÓW.PL

mini

CZEŚĆ! HI! BUENOS DIAS! BONJOUR! CIAO! AHOJ!

Już za kilka dni rozpocznie się kalendarzowa jesień, a ta w Krakowie jest prześliczna. Miasto nabiera wtedy kolorów słońca i pomarańczy, a spacerów parkowymi alejkami to czysta przyjemność. Z parku do parku najczęściej latam, ale lubię też sobie pojeździć tramwajami, by pooglądać widoki migające za oknami. Ciekawe, dlaczego nie ma w nich specjalnych minimiejsc dla smokorożców? W sumie pewnie dlatego, że jestem jedynym przedstawicielem mojego gatunku w Krakowie.

Jechaliście już nową trasą tramwajową, która pozwala przemieścić się z pętli Krowodrza Górka do Górki Narodowej? Jeśli nie wiecie, gdzie znajdują się te miejsca, to koniecznie sprawdźcie to z rodzicami na mapie Krakowa. Długość tej trasy to 5 km! Przystanki, na których mieszkańcy czekać będą na tramwaj, będą mieć zielone wiaty – i nie chodzi o kolor farby, a o rośliny, które się tam znajdują. Bardzo mi się ten pomysł podoba!

Tramwajem możecie też dojechać na Wielką Lekcję Ekologii, która odbędzie się 17 września pod TAURON Areną Kraków! Będzie ona jedną z imprez Europejskiego Tygodnia Mobilności (16-22 września). Kampania ta zachęca do chodzenia pieszo, jazdy na rowerze czy korzystania z komunikacji miejskiej. Mnie nie trzeba do tego przekonywać, bo najczęściej latam, a moje skrzydełka są bardzo ekologiczne. Ale gdy się zmęczę, to korzystam z tramwajów albo dreptam na nóżkach! Wam też to proponuję.

REBUS

Rozwiąż rebus i dowiedz się, na czym lubi jeździć Smok Wawelski.

~~HOP~~

~~FAKA~~

~~S~~

~~RNEK~~

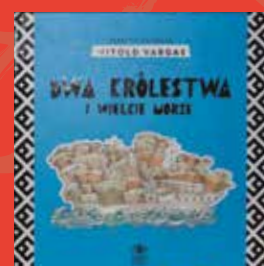
HASŁO:

ZACZYTANY KRAKÓW

Jeśli szukacie niezwykłej i pomysłowo wydanej książki, to „Dwa królestwa i wielkie morze” Witolda Vargasa jest właśnie taką lekturą. Zapytacie, co takiego wyjątkowego jest w tej bajce i nietypowym wydaniu? Otóż ta książka ma formę harmonijki, którą można czytać z dwóch stron. Po jednej stronie jest fascynująca opowieść o andyjskim królewiczu Kentim żyjącym w pałacu w kształcie jajka na szczycie góry. Co kryje

w sobie druga strona książki? Sprawdźcie sami. Wyjątkowej formie wydania towarzyszą fantastyczne rysunki wykonane przez autora. Wyruszcicie w podróż wraz z księciem Kentim i przepłytnie przez wielkie morze.

Witold Vargas, „Dwa królestwa i wielkie morze”, Wydawnictwo Poławiacze Pereł, Warszawa 2020

Biblioteka
Kraków

PRACOWNIA PLASTYCZNA

Pomóżcie mi zaprojektować kask rowerowy dla mieszkańców Krakowa, najbardziej smoczego miasta w Polsce.

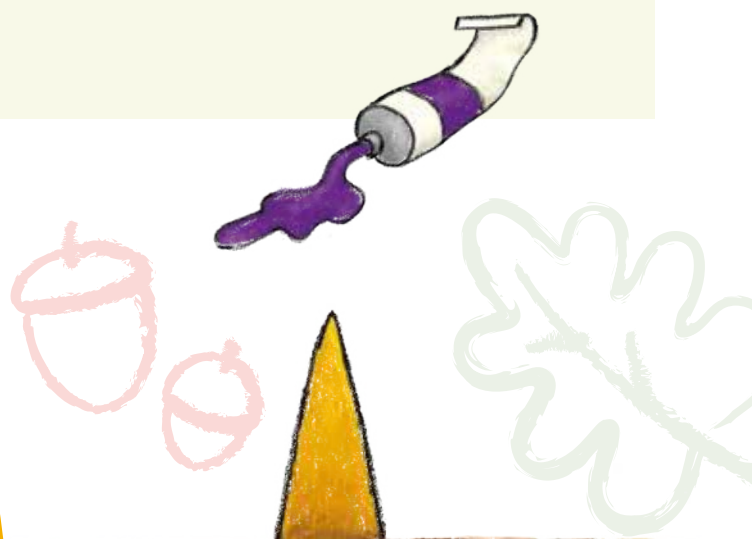

WYKREŚLANKA

W wykreślanke znajdź środki transportu. Podkreśl te, które są według Ciebie ekologiczne.

T	W	I	A	U	T	O	B	U	S
S	A	M	O	L	O	T	A	U	R
D	E	S	K	O	R	O	L	K	A
R	H	U	L	A	J	N	O	G	A
O	P	O	C	I	A	G	N	A	K
W	R	O	T	K	I	A	R	Y	S
E	K	L	I	S	T	A	T	E	K
R	A	F	K	I	B	N	T	A	M

ROWER, WROTKI, HULAJNOGA, BALON, AUTOBUS,
POCIĄG, SAMOLOT, STATEK, DESKOROLKA

JUŻ WIEM!

Smocza ciocia przygotowała dla nas niesamowitą niespodziankę i zaprosiła nas do zabytkowej zajezdni tramwajowej na ulicy Wawrzyńca, w której mieści się Muzeum Inżynierii i Techniki. Znajdują się tam różnorodne ekspozycje, ale ta, która nas najbardziej zainteresowała, dotyczyła historii transportu. Wicie, jakie tramwaje jako pierwsze jeździły po Krakowie? Konne! Te musiały być bardzo ekologiczne. Dopiero na początku XX w. pojawiły się tramwaje elektryczne. Na wystawie zainteresowała mnie bardzo mała rzecz, a mianowicie guzik od munduru pracownika Krakowskiej Spółki Tramwajowej. Wyobraziłem sobie tego Pana, jak sprawdza bilety dwunastowiecznym mieszkańcom miasta. Wraz ze Smokiem Wawelskim bardzo lubimy przenosić się w wyobraźni do przeszłości, a takie wystawy świetnie się do tego nadają. Jeśli jeszcze nie byliście w Muzeum Inżynierii i Techniki, to koniecznie je odwiedźcie!

Opracowanie: Anna Machacz
Projekt graficzny i ilustracje: Elżbieta Dias Wituła

HARMONOGRAM WYDARZEŃ

22–24 września 2023
**XXII Podgórskie
Dni Otwartych Drzwi 2023**
Organizator:
Stowarzyszenie PODGORZE.PL
www.podgorze.pl

23, 24 września,
9–12 listopada 2023
Sacrum Profanum 2023
Organizator: KBF, Miasto Kraków
www.sacrumprofanum.com

1–8 października 2023
Unsound 2023: DADA
Organizator: Fundacja Tone
www.unsound.pl

6–8 października 2023
Noc Poezji
Organizator: Wydział Kultury
i Dziedzictwa Narodowego
Urzędu Miasta Krakowa
www.krakowskienoce.pl

9–15 października 2023
Kraków Jazz Week
Organizator: Fundacja Muzyki
Filmowej i Jazzowej
www.seifertcompetition.com/
seifert/news/krakow-jazz-week

19–22 października 2023
**Festiwal Sztuki Cyfrowej
Patchlab**
Organizator: Fundacja Photon
www.patchlab.pl

23–29 października 2023
Festiwal Conrada
Organizator: KBF, Fundacja
Tygodnika Powszechnego
www.conradfestival.com

25–29 października 2023
**68. Krakowskie
Zaduszki Jazzowe**
Organizator:
Komitet Organizacyjny KJJ,
Fundacja Sztuka Przyszłości
www.krakowskiezaduszkijazzowe.eu

25, 29 października,
9 listopada 2023
**Opera Rara Kraków –
World Opera Day**
Organizator: Capella Cracoviensis
www.operarara.pl

26–29 października 2023
**26. Międzynarodowe
Targi Książki w Krakowie**
Organizator: Targi w Krakowie
www.ksiazka.krakow.pl

Szlachetne zdrowie... dowiedz się o nim więcej

Emilia Król

Pandemia COVID-19 odcisnęła piętno na zdrowiu nie tylko fizycznym, ale także psychicznym wielu osób. Kraków w tym trudnym czasie podejmował różne działania, starając się, aby żadna z grup społecznych nie pozostawała bez wsparcia. Na szczęście ten etap mamy już za sobą.

W kampanii społecznej „Kraków. Wszechświat możliwości”, która popularyzuje informacje zawarte w „Instrukcji Obsługi. Kraków 2023”, zdrowie zajmuje ważne miejsce. Miejskie wydziały i jednostki co roku prowadzą działania i realizują programy profilaktyczne skoncentrowane na promocji zdrowia. Warto poznać te, które już są lub wkrótce będą realizowane.

Dla dzieci

Zakażenia grypowe najczęściej występują u dzieci w wieku do pięciu lat, dlatego Miasto uruchomiło bezpłatne szczepienia przeciwko grypie dla maluchów z tej grupy. W pierwszej edycji zaszczepionych zostało ponad 760 dzieci. Możliwe były także szczepienia donosowe. Druga odsłona programu odbędzie się już wkrótce.

Nie mniej ważne u dzieci są szczepienia ochronne przeciwko meningokokom. Urząd Miasta Krakowa we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego prowadzi program profilaktyki zakażeń bakteriami wywołującymi inwazyjną chorobę meningokokową.

Należące do chorób cywilizacyjnych otyłość i nadciśnienie coraz częściej występują także wśród dzieci. Aby zapobiec problemom zdrowotnym, które wiążą się z tymi przypadłościami, Miasto prowadzi program edukacyjno-zdrowotny wśród dzieci w wieku szkolnym.

Miasto przygotowało również program polityki zdrowotnej w zakresie zapobiegania wadom wzroku u dzieci. Będzie on realizowany w szkołach do 2026 r. i w tym czasie obejmie ponad 14 tys. uczniów.

Dla dorosłych, dla par

Na ten program czekali wszyscy, którzy zmagają się z problemami związanymi z działaniem narządów ruchu. Mieszkańcy Krakowa mogą korzystać z rehabilitacji w Miejskim Centrum Opieki przy ul. Wielickiej. Ta usługa nie wymaga skierowania

i jest bezpłatna dzięki finansowaniu przez samorząd miasta.

Kraków pomaga także parom, które nie mogą zrealizować swoich planów na powiększenie rodziny, proponując miejski program leczenia niepłodności metodą in vitro i przeznaczony na ten cel dofinansowanie. Dzięki tej pomocy urodziło się już 36 dzieci. W tym roku na program przeznaczono 1,8 mln zł, a dofinansowanie otrzymają 363 pary.

Dla osób niesamodzielnych

Warto wiedzieć także o usługach, które Miasto oferuje osobom starszym, wymagającym opieki poszpitalnej z uwagi na swój stan zdrowia czy wiek. Dzienną opiekę lekarską, pielęgniarską, rehabilitacyjną i psychologiczną zapewnia Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie. Więcej informacji można uzyskać pod numerem tel. 12 446-75-30.

Zdrowie psychiczne

Warto wspomnieć również o pomocy psychologicznej, z której krakowianie mogą skorzystać bezpłatnie. Jest to możliwe w następujących placówkach:

- Ośrodek Poradnictwa i Terapii Rodzin, ul. Batorego 5, tel. 12 633-35-31
- Ośrodek Poradnictwa i Terapii Rodzin, ul. Stoczniovców 7, tel. 12 633-35-31
- Krakowski Instytut Psychoterapii, ul. Podbrzezie 6, tel. 12 423-02-28
- Krakowski Instytut Psychoterapii, ul. Ptaszyckiego 6, tel. 692 960 436
- Krakowski Instytut Psychoterapii, os. Krakowiaków 2, tel. 12 644-12-66

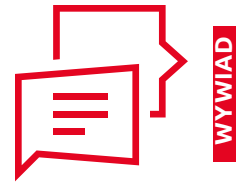
Osoby, które doświadczają kryzysu w związku lub rodzinie, mogą szukać pomocy w Centrum dla Rodzin przy ul. Głowackiego 4/11–12 (tel. 887 202 913, e-mail: cdr@mops.krakow.pl).

Wszelkie inne informacje dotyczące miejskich programów ochrony zdrowia można znaleźć na stronie: krakow.pl, w zakładce: Sport i zdrowie.

prof. dr hab. n. med. Piotr Chłosta

kierownik Katedry i Kliniki Urologii Collegium Medicum UJ, szef Oddziału Klinicznego Urologii i Urologii Onkologicznej Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie

Hipochondria lepsza niż zaniedbanie

O trwającym festiwalu KultURO i o tym, jak rock and roll może pomóc w profilaktyce chorób urologicznych, mówi prof. Piotr Chłosta, pomysłodawca wydarzenia i wybitny urolog. Rozmawia Joanna Korta.

Już po raz dziewiąty krakowscy urolodzy w gabinetach i na scenie próbują przełamać tabu związane z chorobami układu moczowego. Jak Wam idzie?

Piotr Chłosta: Coraz lepiej, ale do satysfakcjonującego poziomu ciągle jest daleko. Dzięki temu kulturalno-zdrowotnemu wydarzeniu udaje się zrobić dużo dobrego, a zatem ta nietypowa forma trafia do odbiorców. Oczywiście można wywiesić plakat w przychodni czy dać ulotkę zachęcającą do badań, ale to wszystko już było. Cieszę się, że w Krakowie – mieście, które prowadzi bardzo aktywną politykę prozdrowotną na rzecz mieszkańców – idziemy o krok dalej. Wielu chorobom nie jesteśmy w stanie zapobiec, ale jeżeli wykryjemy je na wczesnym etapie, to możemy działać z intencją całkowitego wyleczenia, przy znikomej inwazyjności zachowując większość czynności narządów.

Rak gruczołu krokowego u mężczyzn plasuje się na drugim miejscu spośród wszystkich nowotworów złośliwych, ale w tym roku organizatorzy festiwalu wzięli na celownik panie. Dlaczego?

PCh: Hasło tej edycji to „Nie tylko dla mężczyzn”, co nie oznacza, że odbywa się ona bez nich. Ci mężczyźni mają jednak swoje żony, matki, córki, a choroby urologiczne – i te łagodne, i te onkologiczne, występują także u pań. Choć kobiety są mniej narażone na wystąpienie raka pęcherza moczowego, to już równie często jak u panów powstają u nich guzy nerek. Poza tym często cierpią na bezwiedne gubienie moczu, które nie tylko obniża jakość ich życia, ale także powoduje groźne następstwa medyczne. My, urolodzy, możemy z tymi chorobami skutecznie walczyć, diagnozując ich przyczyny.

Choroby układu moczowego kojarzymy głównie z drugą połową naszego życia...

PCh: Niestety! Urologia to dyscyplina, u podstaw której leży leczenie chorych na nieprawidłowości układu moczowego, zarówno te wrodzone, jak i nabyte. Dominującą częścią pracy urologa w XXI w. jest leczenie onkologiczne, bo żyjemy coraz dłużej, a choroby urologiczne faktycznie mają związek z wiekiem. Spośród wszystkich nowotworów rozpoznawanych w Europie i Polsce ponad 25 proc. stanowią te wywodzące się z układu moczowego! Ale urologia to także działania zmierzające do leczenia chorych na kamice, niezłośliwe

nieprawidłowości układu moczowego, do poprawy płodności. To też zabiegi rekonstrukcyjne, np. po wypadkach czy w razie wystąpienia wad wrodzonych.

Podczas ubiegłorocznych dni otwartych w poradniach urologicznych przebadano ponad 200 osób, z czego więcej niż połowa wymagała pogłębionej diagnostyki i dalszego leczenia.

PCh: I pewnie duża część tych osób nie trafiłaby do gabinetu urologa, bo nie miała żadnych niepokojących objawów. Można się cieszyć dobrym samopoczuciem, a już chorować bez widocznych symptomów. Dlatego każdy po 40. roku życia powinien raz w roku zrobić podstawowe badania krwi i USG. Jeśli chodzi o zdrowie, to lepsza jest hipochondria niż zaniedbanie czy lekceważenie

sygnałów (nawet tych jednorazowych), które wysyła organizm. Nasz festiwal nie ma żadnego aspektu komercyjnego. Wszystkie badania odbywają się w ramach działań charytatywnych, a jedyny wysiłek to po prostu przyjście.

Co znalazło się w programie festiwalu?

PCh: Będą aktywności dla odbiorców w różnym wieku, bo wierzymy,

że edukacja pozwoli na „zaszczepienie” dobrych nawyków u najmłodszych, a starszym uświadomi, że na profilaktykę nigdy nie jest za późno. Proponujemy m.in. konkurs recytatorski dla przedszkolaków, lekcję dla szkół ponadpodstawowych, filmy dla seniorów, dzień otwarty, do udziału w którym zaprosiliśmy poradnie działające przy czterech największych krakowskich szpitalach. Na 16 września zaplanowaliśmy koncert inauguracyjny w Fortach Kleparz. Wystąpią: Janusz Grzywacz wraz z Krzysztofem Ścierańskim, Marek Piekarczyk, Renata Przemek, Katarzyna Chlebny i Trzynasta w Samo Południe. Wstęp bezpłatny.

Odgrywa Pan podczas festiwalu wiele ról, w tym także muzyka. Wszystkie chwytły gitarowe już przeciwiczone?

PCh: Ależ skąd. (śmiej) To hobby realizowane w czasie wolnym, a tego nie mam za dużo. Lubię rock and rolla i mocne uderzenie. Wielką frajdą jest granie z formacją, której temperament muzyczny może przysłużyć się słusznej sprawie.

Więcej o festiwalu na stronie: kulturo.eu.

fot. Jan Graczyński

Ryszard Kozik
z urodzenia i zamieszkania nowohucianin,
były dziennikarz „Gazety Wyborczej”,
pracownik Muzeum Krakowa

Widziane z Krzysztoforów

O dwóch sposobach poznawania swojego miasta

Jeden jest bardziej akademicki, drugi poparty spotkaniem/doświadczeniem. Oba prowadzą w kierunku lepszego poznania historii Krakowa.

Hasło „Zostań turystą w swoim mieście” wymyślono podczas pandemii. Miało zachęcić mieszkańców do wędrowania po Krakowie (bo nie mogli wyjechać gdzieś dalej, a nie można przecież siedzieć cały czas w domu) i wspomóc branżę turystyczną. Wiele osób przekonało się jednak dzięki niemu, że mieszkając w mieście o tak długiej i barwnej historii, wielokrotnie można odkrywać je na nowo. I wielu osobom weszło to w nawyk!

Zajrzyj do encyklopedii

Ucieszą się więc one zapewne, że w drugiej połowie października ukaze się drugie, dwutomowe wydanie „Encyklopedii Krakowa”. Jednotomową encyklopedię przygotował w 2000 r. 700-osobowy zespół powołany przez Wydawnictwo Naukowe PWN. Nie była to inicjatywa przypadkowa, wszak Kraków był w 2000 r. Europejską Stolicą Kultury, a zabiegi o tytuł i przygotowania do świętowania jego uzyskania trwały kilka lat (oj, dużo by o nich można napisać!).

W 2016 r. Biblioteka Krakowa podjęła inicjatywę przygotowania nowej, rozbudowanej i uaktualnionej wersji wydawnictwa. W 2019 r. odkupiono od PWN prawa do haseł składających się na pierwszą edycję. Nad dwutomową edycją pracowało kolejnych 300 autorów i autorek.

Nowa, zaktualizowana „Encyklopedia Krakowa” będzie ważyła ok. 8 kg. W środku znajdzie się: 6 tys. haseł, 3 tys. ilustracji, 171 map i planów, 66 tabel i wykresów oraz część zatytułowana „Kraków w liczbach”, przygotowana przez Urząd Statystyczny w Krakowie. Jej współwydawcami są Biblioteka Kraków i Muzeum Krakowa.

„Zajrzyj do Huty”

„Encyklopedię Krakowa” gorąco polecam zwolennikom obu wspomnianych metod poznawania dziejów miasta. Tych, którzy

preferują poznawanie przez spotkanie, zapraszam – jak co roku – do wzięcia udziału w „Zajrzyj do Huty”, które odbędzie się w dniach 15–17 września.

Oczywiście, przemawia przede mnie nowohucki patriotyzm, nie minę się jednak z prawdą, pisząc, że aż tak intensywnego święta nie ma żadna z dzielnic Krakowa. Ale też przyznać muszę, że to tak naprawdę święto aż pięciu krakowskich dzielnic, które do reformy samorządowej były Nową Hutą. Dziś miano to nosi Dzielnica XVIII, ale nie zapominamy również o Czyżynach, Bieńczycach, Mistrzejowicach i Wzgórzach Krzesławickich.

Piszę „nie zapominamy” w imieniu wszystkich organizatorów, bo choć tym głównym jest Muzeum Krakowa poprzez swój oddział Muzeum Nowej Huty, to wydarzenie jest rodzajem pospolitego ruszenia. Biorą w nim udział nie tylko instytucje kulturalne (i te największe, i te mniejsze), ale też wiele innych miejsc i mnóstwo aktywistów. Wszyscy zachęcamy do spacerowania po Hucie, rozmów z mieszkańcami, poznawania dzielnicy, zaprzyjaźniania się z nią.

Nie streszczę tu programu, który co roku jest olbrzymi. Znajdziecie go na stronie muzeumkrakowa.pl.

Tylko mała prywata: w ubiegłym roku zaprosiłem na spacer z nowohucianami, zapraszam i w tym. W sobotę i niedzielę (szczegóły w programie) powędrujemy po dzielnicy i porozmawiamy z napotkanymi, nie do końca przypadkowymi, aktywnymi mieszkańcami Nowej Huty. Kto to będzie, napisać nie mogę. W końcu przed rokiem nie zdradziłem tego nawet swojemu dyrektorowi!

Do zobaczenia!

PS Przedaż „Encyklopedii Krakowa” już trwa. Do 17 września książka kosztuje 320 zł, do 15 października – 360 zł, a planowana cena regularna to 400 zł. Można ją kupić za pośrednictwem strony Muzeum Krakowa. Publikacja została sfinansowana ze środków Miasta Krakowa. Partnerem edycji jest Archiwum Narodowe w Krakowie.

Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

25 sierpnia

- Uroczystość wręczenia aktów powierzeń dyrektorom samorządowych szkół i placówek oraz podziękowań dyrektorom kończącym kadencję, Sala Obrad RMK

27 sierpnia

- Dożynki „przy os. Wolica” w Dzielnicy XVIII, ul. Drożyska
- Dożynki „na os. Przewóz” w Dzielnicy XIII, ul. Łutnia
- Dożynki „w Toniach” w Dzielnicy IV, ul. Maciejkowa

31 sierpnia

- Obchody Dnia Straży Miejskiej, Sala Obrad RMK

2 września

- Uroczystość uruchomienia komunikacji tramwajowej na Górce Narodową w Krakowie w ramach Krakowskiego Szybkiego Tramwaju – kluczowego elementu zadania pn. „Budowa linii tramwajowej KST etap III (os. Krowodrza Górka – Górka Narodowa) wraz z budową dwupoziomowego skrzyżowania w ciągu ul. Opolskiej”

3 września

- Uroczyste otwarcie przystanku kolejowego Kraków Grzegórzki w ramach projektu „Prace na linii kolejowej Kraków Główny Torwarowy – Rudzice wraz z dobudową torów linii aglomeracyjnej”, Kraków Grzegórzki

4 września

- Inauguracja roku szkolnego 2023/2024 w Krakowie w nowo wybudowanej Szkole Podstawowej nr 20 na os. Złocień z pierwszym w Krakowie boiskiem na dachu oraz posadzenie platana, ul. Agatowa

fol. Bogusław Świerżowski / UMK

7 września

- Otwarcie ABSL Summit 2023 – konferencji Związku Liderów Sektora Usług Biznesowych, Centrum Kongresowe ICE

Luteranie z całego świata w Krakowie

Nina Lenartowicz-Sokołowska

We wrześniu w naszym mieście odbywa się kluczowe dla społeczności luterńskiej całego świata 13. Zgromadzenie Ogólne Światowej Federacji Luterńskiej.

Gospodarzem zaplanowanego na 13–19 września 2023 r. wydarzenia jest Kościół Ewangelicko-Augsburski w Polsce. Komitet organizacyjny wspiera m.in. krakowska parafia ewangelicka. Zgromadzenie Ogólne jest główną władzą Światowej Federacji Luterńskiej i jej najwyższym organem decyzyjnym. Zgromadzenie odbywa się raz na sześć lat, co dodaje wyjątkowości krakowskiej edycji wydarzenia. Warto również podkreślić, że jest to dopiero drugie Zgromadzenie Ogólne ŚFL w Europie Środkowo-Wschodniej, pierwsze odbyło się w 1984 r. w Budapeszcie.

**JEDNO CIAŁO
JEDEN DUCH
JEDNA NADZIEJA**

**TRZYNASTE ZGROMADZENIE OGÓLNE
ŚWIATOWA FEDERACJA LUTERAŃSKA
2023 • KRAKÓW, POLSKA**

W spotkaniu udział bierze ok. 350 delegatów i delegatek ze 150 kościołów członkowskich ŚFL z całego świata. Obecni są również goście ekumeniczni i obserwatorzy. O wygłoszenie referatu głównego poproszono rzymskokatolickiego teologa z Czech ks. Tomáša Halíka. Zgromadzenie poprzedziło posiedzenie Rady i spotkania przygotowawcze dla kobiet, mężczyzn oraz młodzieży. ŚFL skrupulatnie przestrzega wymogu parytetów, dzięki którym każdy region jest reprezentowany przez co najmniej 40 proc. kobiet, 40 proc. mężczyzn i 20 proc. młodzieży. Zachowana jest też równowaga pomiędzy delegatkami i delegatami świeckimi i ordynowanymi.

Formalny charakter prac Zgromadzenia sprawia, że znaczna część wydarzeń jest zamknięta dla zewnętrznych uczestników. Jednak towarzyszą im program, przygotowany przez krakowską parafię z siedzibą przy ul. Grodzkiej, utworzono z myślą m.in. o krakowiankach i krakowianach. Dniom otwartym parafii, które trwają do 19 września, towarzyszą koncerty i publiczne debaty, w których udział zapowiedzieli m.in. założyciel „Gazety Wyborczej” Adam Michnik, były rzecznik praw obywatelskich Adam Bodnar, imam Krakowa Adam Abdel Fattah czy przewodniczący Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Krakowie Tadeusz Jakubowicz.

Szczegółowe informacje o wydarzeniu można znaleźć na stronie: luteranie.pl

Nowa muzyczna przestrzeń w Krakowie

Iwona Kornecka-Sitnik

To jedna z najbardziej oczekiwanych – nie tylko przez muzyków – inwestycji Krakowa. Capella Cracoviensis i Sinfonietta Cracovia, dwie znakomite miejskie orkiestry, do pory nie miały swojej sali koncertowej. Ta właśnie powstaje przy ul. Piastowskiej.

Krakowskie Centrum Muzyki będzie miało salę koncertową na 1000 osób, aulę i dwie mniejsze sale prób – mówi Agata Grabowiecka, dyrektorka Sinfonietty Cracovii. – W naszej będzie również studio nagraniowe, co daje ogromne możliwości. Dzięki Festiwalowi Muzyki Filmowej Kraków jest kochany przez światowej klasy kompozytorów. Zamiast nagrywać ścieżki dźwiękowe w Pradze, Budapeszcie czy Londynie, będą mogli przyjeżdżać tutaj.

Nie bez znaczenia jest okolica, w jakiej powstaje KCM. Cichy Kącik to miejsce bardzo lubiane przez krakowian. Wiele osób przychodzi tu na spacer, odpoczywa, uprawia sporty. I patrzy na niezwykłą panoramę Starego Miasta i Wawelu, jaka rozciąga się z Błoi.

– Dzisiaj sztuka powinna się wiązać z życiem – podkreśla Jan Tomasz Adamus, dyrektor Capelli Cracoviensis – To już nie jest tak, że sztukę musimy traktować jak rodzaj mauzoleum albo relikwii. Dobrze, by była częścią życia. Dlatego jestem zadowolony, że centrum muzyki nie tylko powstaje, ale że powstaje w tak pięknym miejscu, gdzie można jeszcze cieszyć się życiem, a dodatkowo doświadczać piękna.

Z tego względu architekci z krakowskiego biura BE DDJM, którzy wygrali międzynarodowy konkurs na projekt KCM, postawili na prostotę. Zaprojektowali minimalistyczny w formie, biały budynek z przeszklonym foyer i kolumnadą, który będzie otoczony parkiem. – Budujemy nie tylko nowoczesną salę koncertową, jakiej

Rośnie Centrum Muzyki / fot. Piotr Strychowski / archiwum ARMK

w Krakowie jeszcze nie było – mówi Jan Pamuła, prezes Agencji Rozwoju Miasta Krakowa, odpowiedzialnej za inwestycję. – Tworzymy forum muzyczne, w którym muzyki nie tylko się słucha i ją tworzy, ale nią się żyje. Miejsce, w którym dobrze będzie bywać, niezależnie od pory i organizowanego w nim wydarzenia.

Stąd w powstającym już programie Centrum są nie tylko koncerty czy festiwale, ale także warsztaty muzyczne dla dzieci i starszych oraz spotkania z osobowościami ze świata muzyki. – Cieszy mnie fakt, że marzenie wielu pokoleń krakowskich muzyków właśnie się spełnia, dzięki zaangażowaniu i współpracy wielu środowisk – podkreśla prezydent Krakowa prof. Jacek Majchrowski. – Krakowskie Centrum Muzyki otworzy nowy rozdział w artystycznej historii Krakowa, miasta literatury, poezji, sztuki, światowego dziedzictwa i muzyki. Jestem o tym przekonany.

Uroczystość podpisania i wmurowania aktu erekcyjnego Krakowskiego Centrum Muzyki: 19 września, wtorek, godz. 12.30 / Cichy Kącik, ul. Piastowska 20

Kraków

Krakowskie Centrum Muzyki

INWESTOR

Agencja Rozwoju
Miasta Krakowa

GENERALNY WYKONAWCA

PARTNER

MERCATOR

PROJEKTANT

be
baumschlagel eberle
ddm architekci

POLSKI
ŁĄD

Nowohuckie kluby **zapraszają!**

Magdalena Grynczel

Ośrodek Kultury Kraków-Nowa Huta przedstawia program pełen nowych, ciekawych zajęć dla mieszkańców Nowej Huty, zarówno tych młodszych, jak i starszych. Oferta obejmuje propozycje 13 klubów Ośrodka z dzielnic nowohuckich.

W tym roku w Ośrodku królować będzie zumba. Te zajęcia taneczne proponują prawie wszystkie kluby. Oprócz zumbi Ośrodek oferuje również hip-hop, salsę, balet, a także gimnastykę, pilates, zajęcia z samoobrony, karate, jogę czy capoeirę. Jest z czego wybierać!

Dla młodszych

Dzieci, dla których fikołki, żonglowanie i chodzenie na sznurkach to nie tylko sposób na rozładowanie energii, ale także na wymarzone spędzenie wolnego czasu, Ośrodek zaprasza na zajęcia cyrkowe w Klubie 303. Ciekawostką w tym klubie są zajęcia upcyklingowe, podczas których stare przedmioty dostaną „drugie” życie. Organizatorzy polecają też warsztaty kreatywnego pisania oraz klub dyskusyjny.

Na przyszłych inżynierów czekają zajęcia z robotyki, na artystów – warsztaty plastyczne, akwarelowe i rękodzielnicze, a na muzykujących – warsztaty muzyczne, wokalne (w tym chór gospel i spotkania umuzykalniające dla najmłodszych) oraz nauka gry na gitarze i ukulele. Nie zabraknie też zajęć językowych i matematycznych.

Artystyczne dusze powinny zajrzeć do klubów Wersalik i Zgody, gdzie odbywają się zajęcia teatralne, pantomimy oraz improwizacji. Bystre bobasy zawładną klubami 303

oraz Pod Kasztanami, a młodzi archeolodzy będą spotykać się w Klubie Karino. Zuchy maluchy pobrykają w Klubie Jędrus, z kolei w Klubie Mirage najmłodszy będą mogli przemieścić się do Pluszakowa.

Dla starszych

Nie zapominamy też o dorosłych – na nich czekają spotkania w ramach Strefy Mieszkańca (Klub Zakole) czy Klubów Seniora (m.in. Klub Karino, Klub 303). Można również dołączyć do zespołów ludowych i grup obrzędowych, które działają m.in. w Klubie Karino. Seniorów zaprasza na zajęcia także Nowohucka Akademia Seniora. A kluby Herkules i Pod Kasztanami proponują kursy obsługi komputera.

Nie próżną także Kluby Rodziców – rodzice maluchów oraz ci spodziewający się dziecka mogą zajrzeć do klubów 303, Dukat, Jędrus, Karino i Zakole na zajęcia ruchowe i spotkania ze specjalistami, a także by móc skorzystać z doświadczeń i wsparcia innych rodziców. Dla młodych mam, które chcą wrócić do formy po ciąży, przygotowano zajęcia Fit Mama (Klub Mirage) i joga z dziećmi (Klub Wersalik).

Jesień z Ośrodkiem Kultury Kraków-Nowa Huta może być niezwykle ciekawa! Lista wszystkich zajęć odbywających się w 13 klubach Ośrodka znajduje się pod adresem: krakownh.pl/lista-zajec.

Jedyny bieg górski w mieście!

Mateusz Chwajot

24 września odbędzie się PGE Energia Ciepła 16. Bieg Trzech Kopców. Uczestnicy mają do pokonania ok. 13-kilometrową trasę między trzema krakowskimi kopcami – Krakusa, Kościuszki i Piłsudskiego. To jedyny w Polsce bieg górski, który wiedzie przez centrum dużego miasta!

Prawie jedna czwarta trasy biegu prowadzi ścieżkami o nieutwardzonej nawierzchni. Różnica poziomów sięga 160 m. Ze względu na zróżnicowanie terenu w klasyfikacji międzynarodowej bieg został uznany za „anglosaski”, czyli taki, w którym trasa prowadzi raz w górę, raz w dół, w odróżnieniu od „alpejskiej” wersji biegów, gdzie trasa w przeważającej części tylko się wznosi. Po drodze można się przekonać, że Kraków oferuje nie tylko zabytki i nowoczesną infrastrukturę, ale również urokliwe krajobrazy i malowniczą przyrodę. Z uwagi na remont ul. Kościuszki w tym roku nastąpiła korekta środkowej części tradycyjnego przebiegu trasy.

Start zaplanowano pod kopcem Krakusa w niedzielę, 24 września, o godz. 10.30; metę – u stóp kopca Piłsudskiego. Limit uczestników to 3,5 tys. pełnoletnich osób, które na pokonanie trasy mają 2 godziny. Zgłoszenia internetowe są przyjmowane jeszcze do 14 września włącznie. Jeżeli zostaną wolne miejsca, zapisy będą też prowadzone 22 i 23 września w Biurze Zawodów na Stadionie Miejskim im. Henryka Reymana. W klasyfikacji generalnej kobiet i mężczyzn można zdobyć nagrody pieniężne, a w kategoriach wiekowych nagrody rzeczowe.

W tym roku do biegowej rodziny postanowił dołączyć największy w Polsce producent energii elektrycznej i ciepła – PGE Energia Ciepła SA, zostając sponsorem tytularnym 16. edycji imprezy.

Bieg Trzech Kopców wraz z Cracovia Maratonem oraz Cracovia Półmaratonem Królewskim wchodzi w skład Królewskiej Triady Biegowej. Każdy, komu w trakcie sezonu biegowego uda się ukończyć wszystkie trzy wyżej wymienione imprezy, honorowany jest specjalną nagrodą.

Więcej informacji na stronie: biegtrzechkopcow.pl.

Historia polskich militariów

Paweł Waluś

Fundacja im. Tadeusza Kościuszki to organizacja, która powinna być znana każdemu fanowi militariów w Krakowie. Ta funkcjonująca od 35 lat instytucja dba, aby historia Wojska Polskiego i dorobek życia Tadeusza Kościuszki nie zostały zapomniane.

Fundacja powstała 11 listopada 1988 r. (w 70. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości), ale jest kontynuatorką tradycji założonego w 1884 r. Towarzystwa im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie. Jej działalność polega głównie na organizowaniu wystaw patriotycznych oraz wzbogacaniu polskich muzeów o pamiątki historyczne. Wspomnijmy chociażby, że posiada największą na świecie kolekcję busoli polowych, kolekcję manierek wojskowych, kartek zaopatrzeniowych oraz obiektów związanych z tradycją kościuszkowską, jak również zbiory związane

z powstaniem styczniowym z 1863 r. i Legionami Polskimi z lat 1914–1917.

Jak dbać o historię?

Twarzą Fundacji jest Tomasz Otrębski – jej założyciel i prezes, a także kolekcjoner oraz muzealnik. Zgodnie ze swoimi zainteresowaniami jest członkiem Zarządu Głównego Stowarzyszenia Miłośników Dawnej Broni i Barwy. Przez lata socjalizmu pomimo przeciwności udawało mu się tworzyć kolekcje broni, oporządzenia, mundurów, dokumentów oraz pamiątek z okresu II wojny światowej. Od 1984 r. był głównym

inwentaryzatorem Muzeum Narodowego w Krakowie, a od lipca 1986 r. zastępcą dyrektora ds. ekspozycji w Muzeum Lenina w Krakowie, wytrwale dążącym do tego, by zostało ono przekształcone w Muzeum Armii Krajowej.

Jak przyznaje Robert Springwald, wiceprezes Fundacji, jednym z problemów przy dbaniu o historię jest... uczciwość. – Instrumentalne podejście do trzech rzeczy: historii, wiary i ojczyzny, zawsze źle się kończy. Ich upolitycznienie i traktowanie jako narzędzi do indoktrynacji w gruncie rzeczy obraca się przeciwko manipulatorom. Włożenie do równania (historycznego) choćby tylko jednej nieprawdziwej danej czyni całe równanie nieprawdziwym i bezwartościowym. Pisanie książek, robienie programów telewizyjnych, wystaw, muzeów pod konkretne zamówienie, ze z góry przygotowanym programem ideowym jest zamachem na wolność i mądrość. My staramy się dbać o to, aby ukazywać historię w obiektywny sposób.

W latach 2004–2009 Fundacja przekazała w darze do muzeum przy kopcu Kościuszki w Krakowie 258 obiektów związanych z tradycją kościuszkowską (dzieła sztuki, broń, medale) i do dziś pozostaje największym darczyńcą tej placówki. Od 1988 r. zorganizowała 117 wystaw historycznych, prezentując przy tym ponad 14 tys. eksponatów, i uczestniczyła w 168 wystawach przygotowanych przez inne instytucje. W 2018 r. Fundacja została uhonorowana odznaką „Honoris Gratia” w 30-lecie swojej działalności.

To nie koniec pracy

Są też rzeczy, nad którymi Fundacja pracuje obecnie. – Przygotowywana jest fundamentalna baza danych, zbierająca i porządkująca dane biograficzne oficerów Legionów i Wojska Polskiego, którzy byli studentami UJ. Fundacja ma również ogromne i wielokierunkowe zbiory muzealne. W przygotowywanej na jubileusz księdze pamiątkowej zostaną one dokładnie przedstawione i omówione. Przypomniane będą również inne pola aktywności Fundacji – wymienia Robert Springwald. – Poza tym mamy wolnych ponad 200 m kw. piwnic, które planujemy zagospodarować – dodaje Tomasz Otrębski.

Więcej informacji dotyczących działań Fundacji, a także szczegółowe sprawozdanie obejmujące 35 lat jej działalności można znaleźć na stronie: fundajakosciuszki.pl. Jej prace można także obserwować na Facebooku, na profilu: Fundacja imienia Tadeusza Kościuszki w Krakowie.

Fundacja mieści się przy ul. Felicjanek 17, zbiory prezentuje Tomasz Otrębski / Bogusław Świerżowski / UMK

1 września odbyły się X Międzynarodowe Senioralia. Seniorzy pokazali, jak potrafią się bawić! / Fot. Bogusław Świerżowski / UMK

Sportowo i artystycznie

Anna Okońska-Walkowicz

Po wakacyjnych miesiącach nastął wrzesień, pełen atrakcji dla seniorów. Za nami już radosne Senioralia, ale całkiem sporo jeszcze przed nami. Serdecznie zapraszam do udziału w opisanych niżej wydarzeniach i konkursach! Organizowane są po to, aby krakowscy seniorzy mogli czuć się ważni, cieszyć się owocami swoich pasji i dawać przykład innym generacjom.

27 i 28 września na terenie KS „Bronowianka” odbędą się VIII już Mistrzostwa Sportowe Seniorów 65+ o Puchar Prezydenta Miasta Krakowa. Mistrzostwa zostaną przeprowadzone przez niebywale zacne i zasłużone dla popularyzacji sportu i rekreacji Małopolskie TKKF.

To ósme już doroczne spotkanie organizowane w ramach Gminnego Programu Aktywności i Integracji Osób Starszych. Uczestnikami zawodów są zarówno osoby, które zawsze związane były ze sportem amatorskim, jak i te, które odkryły radość z aktywności sportowej znacznie później, często dopiero podczas zajęć w Centrach Aktywności Seniorów.

W Mistrzostwach udział wezmą kobiety i mężczyźni rywalizujący w czterech kategoriach wiekowych: 65+, 70+, 75+, 80+, w dziesięciu dyscyplinach sportowych. Będą to: badminton, bule, biegi, nordic walking, pływanie, ringo, rowerowy tor przeszkód, tenis stołowy, tenis ziemny i wielobój sprawnościowy. Jedenasta „konkurencja” to trening gimnastyki w wodzie.

Trwające dwa dni zawody są świetną okazją do zabawy na świeżym powietrzu, wymiany informacji o ciekawych propozycjach spędzania czasu dla seniorów, otrzymania pakietów startowych oraz zdobycia nagród, medali i dyplomów.

Pakiety startowe otrzyma 350 pierwszych zgłoszonych zawodników. Osoby, które złożą kartę zgłoszenia później, mogą wystartować, ale niestety już nie dostaną pakietów. Kartę zgłoszenia można pobrać ze strony: dlaseniora.krakow.pl, z profilu facebookowego MTKKF lub bezpośrednio w biurze Zarządu Wojewódzkiego Małopolskiego TKKF (ul. Lenartowicza 14), w godz. 10.00–14.30. Skan wypełnionej karty należy przestać mailem na adres: tkkf@tkkf.com lub złożyć w biurze ZWM TKKF. Zgłoszenia pisemne i telefoniczne są przyjmowane do 20 września.

Piszmy więc...

30 września upływa termin składania prozatorskich prac literackich w II edycji konkursu organizowanego przez Miasto „Piszmy

więc...”. Motyw przewodni tej odsłony konkursu, a zarazem tytuł tegorocznych prac brzmi: „To chciałabym, chciałbym opowiedzieć swoim wnukom”. Prace konkursowe (polskojęzyczne, o maksymalnej objętości czterech stron maszynopisu) należy przestać na adres mailowy: piszmywiec@gmail.com wraz ze skanem zgody na przekazywanie danych oraz dokumentem zawierającym pseudonim, imię i nazwisko autora, numer telefonu, adres do korespondencji oraz e-mail. Pytania i wątpliwości można kierować na wskazany wyżej adres. Szczegółowe informacje oraz regulamin konkursu umieszczono na stronie: dlaseniora.krakow.pl.

Sercem i pędzlem

Także do 30 września seniorzy chętni do wzięcia udziału w III edycji konkursu plastycznego „Sercem i pędzlem” powinni oddać swoje prace rysunkowe lub malarskie wykonane na papierze dowolną techniką na dowolny temat. Więcej informacji odnośnie do konkursu można uzyskać pod numerem tel. 508 688 474 oraz na stronie: dlaseniora.krakow.pl.

Prace należy dostarczyć w dniach 2–16 października do Referatu ds. Seniorów UMK, ul. Dekerta 24, segment B, pok. 4–6. Na odwrocie każdego obrazu trzeba umieścić metryczkę z imieniem i nazwiskiem autora, tytułem pracy, numerem telefonu, adresem mailowym i kategorią, do której obraz zostaje zgłoszony. Autorzy wraz z pracami składają też pisemną zgodę na publikację dzieła, nazwiska i wizerunku.

**Miejskie Centrum
Informacji dla Seniorów**

tel. 12 445-96-67,
e-mail: informacjasenior@um.krakow.pl

Jan Golc z grupą tańczących seniorów / Fot. archiwum CAS

Towarzystwo i na parkiecie, i po parkiecie

Ryszard Kozik

– Rzadko można spotkać grupę seniorów tak wesołych, uśmiechniętych i zadowolonych ze wspólnych spotkań – mówi Jan Golc, który prowadzi zajęcia taneczne dla starszych osób.

Wszystko rozpoczęło się na boisku, „orliku” przy szkole 158, gdzie pod fachowym okiem naszego trenera, mistrza dziesięcioboju, mieliśmy zajęcia z seniorami – opowiada Grażyna Mirska, przewodnicząca Zespołu ds. Sportu, Turystyki i Rekreacji Rady Krakowskich Seniorów. – Tam spotkaliśmy Janka Golca, który po zajęciach... poprosił nas do tańca. Tak zaczęła się i moja przygoda z tańcem, która, dzięki organizowanym po zajęciach spotkaniom integracyjnym, bardzo otworzyła mnie na ludzi – dodaje.

Od WF-u do tańca

Jan Golc był nauczycielem WF-u i pedagogiem, ukończył też resocjalizację. – Taniec jest częścią sportu, choć niektórzy twierdzą, że sam występ to działalność artystyczna. Przygotowanie do wyjścia na parkiet to jednak czysto sportowe działanie – opowiada pan Jan. – Podczas studiów miałem świetną nauczycielkę tańca i to prawdopodobnie jej zawdzięczam fakt, że towarzyszy mi on przez całe życie.

Jak podkreśla, nauczycielem WF-u był stosunkowo krótko. Kiedy jednak w latach 80. przejął kierownictwo domu kultury na krakowskim Kazimierzu, postawił na taniec. – To była wtedy bardzo trudna dzielnica i często zaniedbane dzieci. Pracowaliśmy z nimi, wykorzystując właśnie taniec. Udało się wprowadzić go zamiast jednej godziny zajęć WF-u tygodniowo w młodszych klasach – opowiada Jan Golc.

Dzieci i rodzice to doceniali. – Zapytałem kiedyś mamę, która przyszła zapisać dziecko do szkoły, czemu akurat do tej, skoro ma inną bliżej. Odpowiedziała: „Bo wy tu uczyicie tańczyć” – wspomina pan Jan.

Lek na samotność

Po przejściu na emeryturę pozostał przy tańcu. W szkole podstawowej nr 158 prowadzi ognisko taneczne, organizował też pierwsze w Krakowie zajęcia tańca na wózkach. Zараża tańcem również seniorów. Na pierwsze spotkanie nie przyszło wiele osób, ale się nie zniechęcił i stopniowo grupa biorąca udział w zajęciach rosła. W ich organizację włączyły się Centra Aktywności Seniorów „Dębniki” i „Salwator”.

Obecnie pan Jan prowadzi zajęcia z dwiema grupami na Salwatorze (gdzie sala jest mniejsza) i z jedną na Dębnikach. Jak podkreśla, potańczyć przychodzą zarówno małżeństwa, jak i osoby samotne. Za udział w zajęciach nie muszą płacić. A po tańcu przychodzi kolej na spotkania integracyjne.

– Zawsze jest jakaś okazja – imieniny, urodziny. Panie przynoszą wypieki – opowiada pan Jan. – Ta druga, towarzyska część naszych spotkań, szczególnie ważna jest dla osób samotnych. Stanowimy towarzystwo i na parkiecie, i po parkiecie – podsumowuje.

To m.in. dzięki temu na twarzach uczestników zajęć tanecznych tak często gości uśmiech. Aktywność fizyczna i okazja do spotkania z rówieśnikami robią swoje. A Jan Golc na prowadzonych obecnie zajęciach spotyka też swoich dawnych uczniów, których przed laty zaraził tańcem.

Grażyna Mirska namówiła pana Jana do startu w wyborach do Rady Krakowskich Seniorów. I dziś cieszy się, że ma go w swoim Zespole ds. Sportu, Turystyki i Rekreacji. – To bardzo cenny nabytek! – podkreśla. – Jestem przekonana, że spopularyzuje tę formę aktywności wśród krakowskich seniorów! – dodaje.

Agata Tatara

radna klubu PiS, pracuje w komisjach Rady Miasta Krakowa: Kultury i Ochrony Zabytków, Edukacji (przewodnicząca), Praworządności

Żeby mieszkańcy czuli, że są otoczeni opieką

O największych bolączkach dzielnic IV Prądnik Biały i V Krowodrza oraz o pracy Komisji Edukacji RMK w rozmowie z Ryszardem Kozikiem opowiada radna Agata Tatara.

Reprezentuje Pani w Radzie Miasta Krakowa mieszkańców dzielnic IV i V. Z czym najczęściej się do Pani zwracają?

Agata Tatara: Na początku chciałabym podkreślić, że bieżąca kadencja jest szczególna, inna niż poprzednie. Wiąże się to z pandemią, która zmieniła nasz styl działania, w tym styl komunikowania się, a także z działaniami wojennymi za naszą granicą i napływem uchodźców. Jest to też kadencja wydłużona. Postawiła ona przed nami wszystkimi wiele nowych zadań, wyzwań – musieliśmy znaleźć narzędzia, które sprawią, że mimo skomplikowanej sytuacji miasto będzie się nadal rozwijało, a krakowianie będą czuli, że są otoczeni opieką.

Dzielnice IV i V mają razem prawie 100 tys. mieszkańców. To wielki obszar i równie wielka liczba oczekiwania. Prądnik Biały jest obecnie największą dzielnicą Krakowa – mieszka tam 70 tys. osób. Ta dynamicznie rozbudowująca się część Krakowa jest miejscem przyjaznym dla swoich mieszkańców, dla rodzin i dzieci. Dla mnie bardzo ważne jest też to, że mieszkańcy dzielnic IV i V czują się bezpiecznie.

Dynamiczny rozwój wiąże się jednak zwykle także z problemami.

AT: To nieuniknione. Były oczywiście trudności z infrastrukturą. Przez kilka lat inwestycje w tej części Krakowa były odkładane. Teraz są realizowane, część już została ukończona. Mam na myśli m.in. remonty dróg, tramwaj na Górkę Narodową, przebudowę al. 29 Listopada. Same remonty oznaczają oczywiście czasowe niedogodności, bo wiele dróg jest pozamykanych, ale po ich zakończeniu można poruszać się po terenie dzielnic o wiele sprawniej.

Pytał Pan, z czym zwracają się do mnie mieszkańcy. Walczą o zielen, bo stawiają na jakość i wygodę życia. Ważna jest więc dla nich rewitalizacja parków na terenie obu dzielnic. Upominają się też o ścieżki rowerowe. W dzielnicy V Krowodrza mieszkańcy skarżą się na intensywną zabudowę, brak miejsc parkingowych. Na liście priorytetów są oczywiście także remonty dróg i chodników, ale w tym względzie więcej kompetencji i pieniędzy Rada Miasta

Krakowa przekazała radom dzielnic, więc działalność radnych miejskich w tym zakresie sprowadza się do konkretnych interwencji i wspierania, gdy tych środków brakuje. Osobiście interpelowałam np. w sprawie remontu chodników przy ul. Glogera.

Rosnącej liczbie mieszkańców trzeba też zapewnić więcej miejsc w żłobkach i przedszkolach dla ich dzieci...

AT: Cały czas tworzone są nowe żłobki, zarówno publiczne, jak i niepubliczne, ale miejsc ciągle jest za mało. Powstaje jednak program pozyskiwania nowych miejsc w żłobkach na terenach poszczególnych dzielnic, m.in. dzięki wsparciu z programu Maluch+. Lista jest ciągle aktualizowana. Teren dzielnicy V to m.in. miasteczko akademickie – mieszka tam wielu młodych ludzi, którzy przyjeżdżają do Krakowa na studia, zakładają rodziny, często zostają tu na stałe. Te miejsca w żłobkach są im bardzo potrzebne. Podobnie jak później w przedszkolach i szkołach, które staramy się modernizować i rozbudowywać.

Bardzo ważne jest wsłuchiwanie się w głosy mieszkańców, w artykułowane przez nich potrzeby.

Przewodniczy Pani Komisji Edukacji Rady Miasta Krakowa...

AT: ...i ta część mojej aktywności wykracza zdecydowanie poza dzielnice IV i V. Muszę patrzeć szeroko na edukację w całym mieście. Jestem w stałym kontakcie z dyrektorami przedszkoli, szkół i innych placówek oświatowych. Spraw do rozwiązania jest mnóstwo, i to różnego rodzaju. Staram się również okazywać wsparcie i pomagać nauczycielom, rodzicom. Cieszę się, że udało nam się przyjąć regulamin zwiększający dodatki funkcyjne w placówkach oświatowych. Na posiedzeniu Komisji Edukacji rozmawialiśmy o dodatku za wychowawstwo w przedszkolach i szkołach. Mam nadzieję, że cała Rada przychyli się do opinii, że należy docenić pracę wychowawców i od przyszłego roku dodatek wejdzie w życie, co z pewnością jeszcze zmotywuje nauczycieli i przetoży się na efekty ich pracy.

Dzielnice IV i V mają razem prawie 100 tys. mieszkańców. To wielki obszar i równie wielka liczba oczekiwań. Prądnik Biały jest obecnie największą dzielnicą Krakowa – mieszka tam 70 tys. osób.

Józef Dietl doskonale rozumiał i doceniał nie tylko prozdrowotny, lecz także gospodarczy wymiar funkcjonowania uzdrowiska w Swoszowicach / fot. Bogusław Świerzowski / UMK

Nowy pomnik Dietla w Swoszowicach

Michał Koziol

„Jeżeli którekolwiek z miejsc kąpielowych, to zaiste Swoszowice ku temu są przeznaczone, aby się stały zdrojowiskiem najbardziej odwiedzanem (!) w naszym kraju. Zdrój Swoszowicki [to] jeden z najbogatszych źródeł siarczanych, a do tego położonych w najrozkoszniejszej dolinie, gdzie ostatnie odnogi Beskidów spłaszczając się, przechodzą w dolinę Wisły, znajduje się we wsi Swoszowice, leżącej w zachodnio-południowym kierunku, o milę od Krakowa, tuż przy pocztowym gościńcu i kolei żelaznej, łączącej Kraków z całym zachodem Europy”.

Tak pisał profesor Józef Dietl w pochodzącej z 1858 r. pracy „Źródła (!) lekarskie w Swoszowicach”.

Zastugi Józefa Dietla, wybitnego uczonego oraz lekarza, ojca polskiej balneologii, a także prezydenta miasta Krakowa i rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, były i są powszechnie znane oraz doceniane. Cesarz Franciszek Józef odznaczył go Orderem Żelaznej Korony, a także mianował dożywotnim członkiem Izby Panów. Od papieża Józef Dietl dostał Krzyż Komandorski Orderu Grzegorza Wielkiego. Towarzystwa Lekarskie w Chrystianii, czyli dzisiejszym Oslo, Czerniowcach, Krakowie, Lwowie, Warszawie, Wiedniu i Wilnie zaliczyły go w poczet swoich członków. Był honorowym obywatelem Krakowa i Nowego Sącza. Kraków, Krynica oraz Szczawnica uczciły profesora Dietla pomnikami.

Patrioci ze Swoszowic

Wkrótce do grona miejscowości szczycących się posiadaniem pomnika tej wielkiej postaci dołączą Swoszowice. Miejscowość ta, kiedyś przez lud podkrakowski nazywana po prostu Siarką, mimo przynależności do Krakowa cieszy się wyjątkową pozycją.

Dzieje się tak, gdyż Swoszowice nie tylko posiadają status uzdrowiska, lecz także mogą się poszczycić gronem autentycznych lokalnych patriotów, dbających o zachowanie śladów przeszłości oraz o prestiż swojej rodzinnej miejscowości. Ich starania, podejmowane na różnych polach, przynoszą efekty i Swoszowice coraz mocniej wpisują się w zbiorową świadomość krakowian. W najbliższym czasie, bo już 21 września 2023 r., pojawi się tam również pomnik Dietla.

Nie jest to jednak pierwsza tego typu inicjatywa. Jak odkrył Dominik Jerzy Galas, niestrudzony badacz swoszowickiej przeszłości, już w XIX w. uczczono wielkiego balneologa popiersiem. W numerze z sierpnia 1861 r. wydawanego w Warszawie miesięcznika „Kółko Domowe. Pismo Poświęcone Polskim Rodzinom” ukazała się korespondencja z Krakowa podpisana inicjałami „St. Ch.”. „Kółko”, dziś zupełnie zapomniane, było dość popularnym pismem kobiecym. Redagowały je panie Aleksandra Borkowska i Józefa ze Śmigielskich Dobieszewska. Wśród współpracowników pisma były m.in. takie ówczesne sławy jak: Julian Bartoszewicz, Maria Ilnicka, Franciszek Kostrzewski oraz Kazimierz Władysław Wójcicki.

Gospodarczy efekt uzdrowiska

Autor lub autorka korespondencji tak opisywał(a) podkrakowski kurort: „Zakład kąpielny (!) Swoszowski (!), zostaje obecnie pod nadzorem spółki balneologicznej, której dobroczynnemu wpływowi winni jesteśmy pozostanie w kraju znacznej liczby kapitałów, które bociany polskie, w znacznej ilości rokrocznie wynosily do wód zagranicznych. Głównym promotorem spółki jest zacny professor (!) Uniwersytetu Jagiellońskiego Dr Dietl, poseł na sejmie Lwowskim i Wiedeńskim, a od dwóch tygodni Rector Magnificus, większością głosów przez professorów (!) wybrany. W przedsiönku do zakładu kąpielnego (!) Swoszowskiego (!) znajduje się dość podobny biust Dietla, dzieło tutejszego artysty p. Wyspiańskiego. Liczba gości w Swoszowicach rokrocznie powiększa się, na czym (!) oczywiście tracą szanowni cywilizatorowie (!) nasi niemieccy”.

Nie tylko „Kółko” podnosiło patriotyczno-ekonomiczny aspekt balneologicznej działalności najwybitniejszego znawcy, a przede wszystkim odkrywcy polskich uzdrowisk. Józef Szujski, historyk, polityk, publicysta, ale również poeta, tak pisał w wierszu zatytułowanym „Na cześć profesora Józefa Dietla”:

„Dziś podkarpackie, życiodajne szczawy,
Szmerem Cię swoim wielbię uroczystym,
Tyś z zapomnienia podniósł je do stawy,
Tyś zdrowia w kraju rozkazał ojczystym
Rozwąsanym odszukiwać działkom,
Jedną nić więcej związał z Ziemią Matką!

Cześć Ci! Uroczą głosi gór kraina,
Skąły i hale, krynice i lasy –
Z dumą spoziera na swojego Syna
Ojczysta Ziemia, Bożej pełna krasy.
Cześć Ci! Współbracia wołają, rodacy –
Mężu nauki, wytrwania i pracy!”

Niewątpliwie sam profesor Józef Dietl doskonale rozumiał i doceniał nie tylko prozdrowotny, lecz także „merkantylny”, gospodarczy wymiar funkcjonowania polskich uzdrowisk.

Nowoczesny pomnik

Wspomniane wyżej „dość podobne” popiersie Józefa Dietla, dzieło Wyspiańskiego, oczywiście Franciszka, ojca Stanisława, dziś nie istnieje. Jak twierdzi wspomniany znawca i miłośnik swoszowickich dziejów oraz klimatów Dominik Galas, „znikło ze Swoszowic w czasie zawieruchy wojennej i nigdy już nie wróciło”. Ta bezpowrotna wojenna strata doczeka się wkrótce godnego zastępstwa. Stanie się to – jak nadmieniono – 21 września bieżącego roku. Bowiern wtedy odstonięty zostanie bardzo nowoczesny monument, czyli „moduł drzewa Dietla”. Zasadniczy element „modułu” to dziesięcioletni platan, któremu towarzyszą magnolie oraz tablica ze stosownym napisem. W tym historycznym wydarzeniu aktywnie uczestniczyć będą także uczniowie swoszowickiej Szkoły Podstawowej nr 43. Warto podkreślić, że ta ciesząca się długą, bo sięgającą 1882 r., tradycją placówka oświatowa ma w swoim statucie zapisane, iż jednym z jej celów jest „wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej”.

Muzealne marzenia

Elementem, niewątpliwie wyjątkowym, swoszowickiej uroczystości będzie prezentacja historycznego dokumentu pochodzącego z 1870 r., opatrzonego podpisem przez Józefa Dietla. Ten cenny artefakt pochodzi z prywatnej kolekcji Dominika Galasa. Ofiarodawca, przekazując dokument do zbiorów Muzeum Krakowa, nie ukrywa, że jego marzeniem jest powołanie w Swoszowicach oddziału tej zasłużonej placówki.

Kalendarium krakowskie

13 września 1895

„Głos Narodu” donosi: »Cukiernię lwowską« otworzył p. Jan Michalik przy ulicy Floriańskiej 1. 45”.

14 września 1989

„Dziennik Polski” informuje: „W ostatnich dniach wiele instytucji (m.in. ZBoWiD, Towarzystwo im. Józefa Piłsudskiego, Towarzystwo Strzeleckie »Bractwo Kurkowe« i rady osiedlowe), a także mieszkańcy Krakowa wystosowało wnioski w sprawie nazw ulic”.

15 września 1945

„Kapelusze męskie czyści, fasonuje Pracownia kapeluszy męskich, Wytwórnia czapek. Jan Kurzydło jun., Kraków, Floriańska 13”.

16 września 1953

„Nadmierny tłok w »Delikatesach« przy sprzedaży wędlin takich jak szynka, kielbasa, polędwica itp. zostanie

rozładowany dzięki uruchomieniu drugiego Domu Handlowego »Delikatesy«”.

18 września 1698

Sąd w Krowdrzy uniewinnia podejrzaną o czary Reginę Budzynkę, a oskarżyciela Stanisława Dudka skazuje na trzy dni aresztu i grzywnę oraz nakazuje mu przeprosić rzekomą czarownicę.

20 września 1894

„Przeciw cholerze jedynym środkiem jest prawdziwa watazka (!) wódka jałowcówka i prawdziwa śliwowica. 1 butelka litrowa kosztuje 1 złr”.

21 września 1985

Na cmentarzu Rakowickim złożono prochy zmarłego w Londynie Tadeusza Alfa-Tarczyńskiego, generała brygady Wojska Polskiego, działacza niepodległościowego oraz pisarza.

Przetargi na sprzedaż nieruchomości

Prezydent Miasta Krakowa ogłosił przetargi ustne nieograniczone na sprzedaż nieruchomości stanowiących własność Gminy Miejskiej Kraków. Pełna treść ogłoszeń o przetargach zawierająca szczegółowy opis nieruchomości wraz z mapami oraz rzutami lokali zamieszczona jest na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa www.bip.krakow.pl, w zakładce: Finanse i mienie /

Nieruchomości Miasta Krakowa / Przetargi na nieruchomości. Szczegółowe informacje odnośnie do nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży w trybie przetargu można uzyskać w Wydziale Skarbu Miasta (ul. Kasprowicza 29) w godzinach pracy urzędu, pod numerami tel. 12 616-98-08 lub 12 616-65-45 (w sprawie nieruchomości gruntowych) oraz 12 616-98-09 lub 12 616-99-81 (w sprawie lokali).

27 września 2023 r. odbędą się przetargi na sprzedaż:

Położenie	Nieruchomość	Cena wywoławcza	Wadium
ul. Bitschana 3	dz. 496/1 o pow. 0,0374 ha obręb S-22, jedn. ewid. Śródmieście	296 000,00 zł	30 000,00 zł
ul. Truskawkowa	dz. 224/5 o pow. 0,0948 ha, obr. NH-39, jedn. ewid. Nowa Huta	172 000,00 zł	18 000,00 zł
ul. Lubocka	dz. 354/2 o pow. 0,1296 ha, obr. NH-12, jedn. ewid. Nowa Huta	181 600,00 zł	19 000,00 zł

5 października 2023 r. odbędą się przetargi na sprzedaż:

Oznaczenie nieruchomości	Termin oględzin	Cena wywoławcza	Wadium
ul. Przemyska 2 lokal mieszkalny nr 1A, pow. 18,38 m kw.	20 września, godz. 14.00–14.45	180 000,00 zł	18 000,00 zł
ul. Przemyska 2 lokal mieszkalny nr 2, pow. 12,16 m kw. + pom. przynależne: wc o pow. 1,68 m kw., pom. gospodarcze o pow. 2,25 m kw., piwnica o pow. 7,22 m kw.	20 września, godz. 14.00–14.45	130 000,00 zł	13 000,00 zł
os. Szkolne 33 lokal mieszkalny nr 56, pow. 53,96 m kw.	19 września, godz. 15.00–15.30	360 000,00 zł	36 000,00 zł

19 października 2023 r. odbędą się przetargi na sprzedaż:

Oznaczenie nieruchomości	Termin oględzin	Cena wywoławcza	Wadium
ul. Węgierska 10 lokal mieszkalny nr 22, pow. 30,17 m kw. + pom. przynależne: piwnica o pow. 2,81 m kw., wc o pow. 1,67 m kw.	20 września, 4 października godz. 14.30–15.00	269 250,00 zł	27 000,00 zł
ul. Węgierska 10 lokal mieszkalny nr 14, pow. 24,54 m kw. + pom. przynależne: piwnica o pow. 2,58 m kw., wc o pow. 1,38 m kw.	20 września, 4 października godz. 14.30–15.00	260 950,00 zł	27 000,00 zł
ul. Bosacka 8 lokal mieszkalny nr 1, pow. 35,20 m kw. + pom. przynależne: piwnica o pow. 5,20 m kw., wc o pow. 1,60 m kw.	14 września, 3 października godz. 14.30–15.00	337 450,00 zł	34 000,00 zł
ul. Bosacka 8 lokal mieszkalny nr 4, pow. 36,30 m kw. + pom. przynależne: piwnica o pow. 6,50 m kw., wc o pow. 1,60 m kw.	14 września, 3 października godz. 14.30–15.00	347 650,00 zł	35 000,00 zł
ul. Blich 7 lokal mieszkalny nr 3, pow. 32,40 m kw. + pom. przynależne: piwnica o pow. 5,30 m kw.	26 września, 10 października godz. 14.00–14.30	399 000,00 zł	40 000,00 zł

7 listopada 2023 r. odbędą się przetargi na sprzedaż:

Oznaczenie nieruchomości	Termin oględzin	Cena wywoławcza	Wadium
ul. Teligi 18 lokal mieszkalny nr 48, pow. 57,45 m kw.	21 września, 10 października godz. 14.30–15.00	491 000,00 zł	50 000,00 zł
ul. Stefana Grota-Roweckiego 35 lokal mieszkalny nr 10, pow. 59,77 m kw.	13 września, 3 października godz. 14.00–14.30	475 000,00 zł	48 000,00 zł
ul. Schweitzera 1 lokal mieszkalny nr 15, pow. 60,68 m kw. + pom. przynależne: piwnica o pow. 10,57 m kw.	28 września, 26 października godz. 14.30–15.00	413 100,00 zł	42 000,00 zł

 Kraków

16. Bieg Trzech Kopców

IKIMI

  @CRACOVIAMARATON
 BIEGTRZECHKOPCOW.PL

24.09.2023

ORGANIZATOR

SPONSOR TYTUŁARNY

PARTNER STRATEGICZNY

SPONSOR TECHNICZNY

SPONSOR STRATEGICZNY

SPONSOR

PARTNERZY

 Kraków

Bajki dla nie- grzecznych

spektakle
15–20 września

PREMIERA
16
września
2023
BAGATELA

**Teatr
Bagatela**

TEATR „BAGATELA” IM. TADEUSZA BOYA-ŻELEŃSKIEGO • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

